

DIALOG

KREŠŤANSKÝ DISKUSNÝ A POLEMICKÝ MESAČNÍK

5 I. ročník
/2008

MANŽELSTVO
ROZVOD
MANŽELSTVO

naš host'
ZBOR
KALINOVO

dialóg mladých
ŠTUDOVAŤ?

Toto číslo ilustrujeme fotografiami
LUBA BECHNÉHO a BOHUSLAVA ČÍČELA (foto hore)

DIALÓG

Odporúčaná predajná cena 40–65 Sk
(podľa zborových dotácií)

Objednávky v jednotlivých zboroch.
Objednávky v redakcii:
cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC,
KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:
262 104 1859/1100, špecifický symbol 1008

Redakčná rada:

Štefan Markuš, predseda (Bratislava)
Tibor Máhrík (Žilina)
Jana Nagajová (Bardejov)
Bohuslav Piatko (Bratislava)
Josef Sýkora (Bratislava)
Rastislav Števko (Levice)

Šéfredaktor:

Bohuslav Piatko
sefredaktor@mesacnikdialog.sk

Vydavateľ:

Media Svatava, spol. s r.o.

Redakcia:

Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava,
č. tel.: 02 529 57 933
e-mail: dialog@mesacnikdialog.sk
web: www.mesacnikdialog.sk
Gabriel Gajdoš
e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk

Redakcia:

Jana Hlatká
Emil Komárik
Jozef Uhlík
Žilina:
Eva Bechná
Jana Rojková

e-mail na redaktorov v tvare:

priezvisko@mesacnikdialog.sk

Jazyková úprava:

Anna Matláková a Jana Nagajová

Dizajn a grafické spracovanie:

Martin Piatko

Tlač: BB print, Bratislava

Predná strana obálky:

L'ubo Bechný: Mladomanželia

Zadná strana obálky:

Bohuslav Číčel: Vodný svet

Reg. číslo MK SR: 3881/2007

ISSN: 1337–6985

O B S A H

4
DISKUSNÉ FÓRUM6
KONFERENCIA CB8
MANŽELSTVO
ROZVOD
MANŽELSTVO16
VLADIMÍR FAJFR18
PREDSTAVUJEME
ZBOR KALINOV24
OTVORENIE MODLITEBNE25
VEDA A VIERA V26
KREŠŤAN UČITEĽ27
DIALÓG MLADÝCH30
DVE OTÁZKY
O pozastavení ordinácie

Čas zošívania

Znovu je tu ten čas, keď leziem na strom a oberám čerešne, keď je tridsať stupňov v chládku a moji študenti sú už myslou kdesi pri mori. Končí sa ďalší školský rok. Aký význam má vôbec deň čo deň vstávať a chodiť do školy? Na čo nás (ne)prípravuje?

Pred časom som sa zúčastnil pomaturitného stretnutia. S bývalými spolužiakmi sme si uvedomili, že sme sa dožili požehnaného veku a mali by sme osláviť jubilejných dvadsať rokov od doby, keď sme opustili naše staré gymnázium. Tí z vás, čo sa podobných akcií zúčastňujete, viete, že je to určitý druh terapie... Naše stretnutia prebiehajú zhruba takto: čoraz starší, ťažší a šedivejší spolužiaci si sadnú do svojej bývalej triedy a ešte stále žijúca bývalá triedna profesorka vás v abecednom poradí vyvoláva. Vy sa postavíte a máte povedať, ako sa vám darí, kde ste zamestnaní a ako sa má vaša rodina. No a tak rozprávame. Spolužiak o tom, ako má vo firme šesťdesiat zamestnancov a práve zakladá novú pobočku v zahraničí, ďalší o peknom dome v atraktívnej lokalite, ktorý práve dostaval, iný prispel do spoločného koša svojimi prednáškami na Harvarde, spolužiačky sa pochválili nadpriemerne nadanými ratolesťami, pričom vôbec netušia, po kom to tie deti majú. Museli by ste byť z kameňa, aby sa vám trochu nezatriasli kolená...

V čom vlastne spočíva tá „terapia“? V tom, že v zrýchlennom zázname sledujete, ako sa predstieranie zráža s realitou. Sledujete, ako zúfalo potrebujeme byť úspešní, ak žijeme na okraji existencie. Úspech a neúspech je vlastne všetko, čo máme. Nič iné nám nezostáva. Tak bohatí a pritom chudobní môžeme byť... Táto realita na nás dolieha a spôsobuje, že s pribúdajúcimi rokmi čoraz ťažšie dokážeme predstierať, je to nesmierne únavné a radi by sme si odpočinuli, len nevieme ako. Naskočili sme na vlak, z ktorého sa akoby nedá vystúpiť. Život, ktorý sa sploštil do efektivity a pracovných kompetencií, prináša svoje dôsledky: napr. odcudzením manželov a rozpadom rodiny. „Ako tráviš večery?“, pýta sa bývalý spolužiak druhého, úspešného diplomata, podľa vlastných slov „šťastne rozvedeného“: „No, zapnem si telku a otvorím si fľašu vína...“

Keď sa pýtame študentov, prečo si vybrali práve našu školu, odpoveď je väčšinou stále tá istá: „Chceme na sebe tvrdo pracovať, byť úspešní a v živote niečo dokázať“. Áno, škola má byť „škoolou pre život“. Ale aký život máme na mysli? „Formujte z nich kompetentných ľudí, pripravených pre život, schopných obstáť v tvrdej konkurencii“, zhruba takto najčastejšie vyzerá objednávka rodičov. Toto je prvoradé, všetko ostatné – v tom lepšom prípade – prichádza až v druhom slede. Vzdelávanie sa zvykne deliť na tzv. „tvrdé fakty“ a „mäkké hodnoty“. Diagnóza našej doby však naznačuje, že hodnoty vo svojej tvrdosti za faktami v ničom nezaostávajú. Dopad totiž býva tvrdý. Vidíme ich na každom kroku: inteligentných, efektívnych, kompetentných... sociopatov.

Ako učitelia sa snažíme „zošívať“ fakty s hodnotami vo svojich životoch a v komunikácii s tými, ktorí nám boli zverení. Pozeráme hore a čakáme na lejak. Nie je to prietrž, ale sem-tam spíchnu. Vždy to osvieži a poteší.

DUŠAN JAURA

(Autor je učiteľ predmetu „Náboženstvo a etika“ na Bilingválnom gymnáziu C. S. Lewisa v Bratislave.)

PÍŠETE, REAGUJETE, DISKUTUJETE

WWW.MESACNIKDIALOG.SK

AD: Dialóg č. 4

Konečne som sa dostal k 4. číslu Dialógu. Prečítal som ho celý na jedno posedenie – myslím si, že Vás poteší, keď poviem, že zvyčajne odkladám noviny po prvom článku, alebo pri nich jednoducho zadriemem. Všetko bolo zaujímavé. Do ďalšej práce Vám prajem veľa trpezlivosti, múdrosti a Božej pomoci.

Dalibor Krupa, Bratislava

Cez občianske združenie alebo cirkev

Veľa sa na stránkach Dialógu hovorí o činnostiach cirkvi smerom von. Ide o to, či tieto činnosti robiť cez občianske združenia (OZ), alebo ich má vykonávať cirkev. Väčšina názorov podporuje občianske združenia. Podporujem ich aj ja, ale netreba zabúdať aj na riziká.

Keď to vezmeme teoreticky a zámerne sa na to pozrieme z negatívneho konca, môže hroziť:

– Hodnotové odchýlenie od zborových princípov, lebo potreba pragmatizmu, s ktorým združenie vznikalo, môže silnieť.

– OZ môže po čase prejsť do rúk ľudí, ktorí nemajú jasný pozitívny vzťah k evanjeliu a k zboru. Lebo OZ zo zákona musia byť otvorené všetkým občanom. Ale cirkev, resp. zbor je exkluzívny (navštevovať ho môže každý, no jeho členom je len ten, kto vyznáva Ježiša Krista za svojho Spasiteľa a Pána a dosvedčuje to svojím životom).

– Možnosť ovplyvňovania fungovania OZ zo strany zboru je obmedzená, právne žiadna. Ak neostane ani duchovná závislosť na zbere, stane sa z toho po čase – najčastejšie v druhej generácii vodcov združenia – viditeľne nezávislá organizácia. Vzhľadom na to, že ešte môže byť verejnosťou stále vnímaná ako cirkevná, jej plusy sa pripočítajú k cirkvi, no čo je horšie, aj mínusy a prešľapy, s ktorými však cirkev už nemôže takmer nič urobiť.

– OZ môže v zbere vyvolať dojem, že to, o čo by sa mali starať spoločne a navzájom všetci členovia spoločenstva, za nich urobí nejaká organizácia. Obetavú vzájomnú a osobnú službu lásky nahradí profesionalizácia.

– Vážnym problémom je konflikt záujmov – keď vedúci pracovníci OZ sú vo vedúcom postavení (alebo sú silne mienkotvornými osobami) aj v zbere. To môže viesť k napätiam vo vedení zboru, strate akcieschopnosti zboru a nekonštruktívnym zápasom.

– Podľa typu OZ môže dôjsť k tomu, že pod jeho hlavičkou sa budú ponúkať luxusnejšie služby, ktoré nebudú dostupné všetkým. Ale to je odklon od charakteru cirkvi, ktorá má v prvom rade slúžiť bezmocným, ktorí nám to nikdy nevrátia, ani nezaplatia.

– Nepochopenie úlohy cirkvi/zboru a jednotlivých kresťanov vedie k tomu, že cirkev je pod tlakom, aby ona ako organizácia zakladala ..., robila..., angažovala sa..., vyjadrila sa.... Niekedy je to nevyhnutné. Ale väčšina pokynov v Novej zmluve je pre kresťanov – aby oni tam, kde sú, zakladali, robili, angažovali sa, aj sa vyjadrovali.

Štefan Evin, Levice

Zniesol by som kazateľa v talári

Symboly sú na to, aby niečo oznamovali. Ale treba im rozumieť. Pred tromi desaťročiami sme pri stavbách modlitební riešili problém, či v nich má byť symbol kríža. Dnes je prázdny kríž integrálnou súčasťou bohoslužobného priestoru a oznamuje, že tu sa zvestuje smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista. V polovici devätnásteho storočia mala premena bohoslužobného priestoru z modelu kostola na model školskej triedy symbolický význam a ľudia mu rozumeli. Obávam sa, že dnes je takéto usporiadanie zhromaždení iba symbolom provizória.

Vyrastal som v takom zhromaždení, ktoré sa odohrávalo v obývacích izbách dedinských domov a nikdy som v tom

nič symbolické nevidel. Asi som nebol sám, lebo tento pocit provizória bol silným motívom minimálne pri rozhodovaní o výstavbe modlitebne v Michalovciach.

Dnes máme modlitebne, ktoré viac pripomínajú kostoly ako školské triedy. Z onoho dávneho protestu nám zostal zvyk, že Božie slovo sa zvestuje v civilných šatách. Obávam sa, že symbolickému významu tohto rituálu tiež už nerozumieme. Kedysi to malo asi ten význam, že kázať v zhromaždení bol oprávnený každý veriaci. Dnes to už nie je celkom pravda.

Väčšina cirkevných spoločenstiev akosi prijala tradíciu, že na kazateľňu sa vystupuje v inom oblečení, ako je civilný odev. Nie som oprávnený diskutovať o teologických aspektoch tohto zvyku a špecifikách jednotlivých cirkví, lebo niektoré spoločenstvá požadujú osobitný odev pre služobníkov slova aj na každodenné nosenie, iné považujú talár za statusový znak ordinovaných služobníkov a iné zase požadujú, aby mal talár oblečený každý, kto vstupuje na kazateľňu, bez ohľadu na typ a mieru vzdelania a na postavenie v zbere a cirkvi. Takže by som si vedel predstaviť i v našich modlitebniach či kostoloch kazateľov v nejakom druhu taláru.

Dal som si trochu práce a prelistoval si, aké by sme mali možnosti, keby sme sa pre talár rozhodli. V podstate existujú štyri základné druhy bohoslužobných oblekov, ktoré používajú reformované cirkvi:

Alba: Biela dlhá tunika, prepásaná najčastejšie cingulom, súkaným povrazom. Používajú ju anglikánski a episkopálni kňazi.

Luterák: Široký čierny plášť so širokými otvorenými rukavami a s bielymi tabličkami pod krkom. Používajú ho evanjelickí a českobratiskí farári. U nás na Slovensku ho používajú aj metodisti. ➤

ALKOHOL A OBRADY

Komentár k Zákonom o ochrane mládeže
pred zneužívaním alkoholických nápojov

Národná rada Slovenskej republiky schválila kontroverzný zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 219/1996 Z.z. o ochrane detí a mládeže a pred zneužívaním alkoholických nápojov, ako aj o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb. Návrh zákona vypracovali poslankyne Katarína Tóthová a Ľudmila Mušková (ĽS-HZDS).

Upravený zákon hovorí o viacerých reštrikciách týkajúcich sa návštev reštauračných zariadení a tanečných zábav a ustanovuje, že

– deti do 15 rokov sa nemôžu zdržiavať v reštauráciách po 23 hodine a na tanečné zábavy môžu chodiť iba v sprievode rodičov alebo poverených osôb,

– mládež vo veku od 15 do 18 rokov sa môže zdržiavať v reštauračných zariadeniach v čase od 23 do 5 hodiny iba v sprievode rodičov a poverených osôb. Navštevovať tanečné zábavy môžu bez sprievodu, ale najdlhšie do 24 hodiny.

Udeliť výnimky bude môcť iba starosta obce. Dohliadať nad dodržiavaním zákona bude Dozorný úrad na ochranu detí a mládeže.

Okrem tejto úpravy parlament odsúhlasil i novelu zákona o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov. Návrh pôvodne mal zakázať mladistvým piť alkohol a užívať iné návykové látky nielen na verejnosti, ale aj v súkromí, výnimkou tzv. „symbolického prípitku“ pri rodinných oslavách.

Novelu zákona schválili poslanci Národnej rady SR 14. mája v pozmenenej podobe. Sprísnená verzia návrhu poslancu NR SR Józsefa Berényiho (SMK), aby sa maloleté osoby do 15 rokov nesmeli zdržiavať bez dozoru svojich zákonných zástupcov po 21 hodine na verejne prístupných miestach, kde sa podávajú alkoholické nápoje, neprešiel. Z návrhu zákona vypadla aj možnosť „symbolického prípitku“.

Ak prezident republiky zákon odobrí, bude novela účinná, keď vyjde v Zbierke. V uvedenej podobe však vyvoláva obavy a množstvo otázok aj na pôde cirkvi:

1. Ako má starosta dokázať, že mladiství pijú alkohol?

2. Ako možno zakázať navštevovať miesta, kde sa podáva alkohol? Ústava SR zaručuje komukoľvek ísť kdekoľvek.

3. Podľa novely zákona budú musieť riaditelia škôl, lekári a policajti Dozornému úradu povinne nahlasovať popíjanie mladistvých. Na základe toho budú sankcionovať rodičov (1000 Sk za pitie dieťaťa).

4. Ustanovenie, podľa ktorého musia učitelia, lekári a policajti nahlasovať obciam prípady požívania alkoholu mladistvými, im umožňuje chodiť na svadby a iné rodinné oslavy a v neposlednom rade aj do kostolov (*sic!*).

5. Novela zákona citlivo zasahuje do možnosti podávať víno v cirkvi, pri vysluhovaní Svätej večere Pánovej. Problém sa dotýka najmä protestantských cirkví, kde sa prijímanie sviatosti realizuje „pod obojím“, teda jedným chleba a pitím vína z kalicha. Podľa Poriadku Cirkvi bratskej čl. 8. ods. 2 sa môžu stať členmi CB aj uchádzači mladší ako 15 rokov. Ako takí majú právo zúčastňovať sa na Svätej večeri Pánovej (podľa čl. 91. ods. 1).

6. Budú kontrolné orgány vstupovať do bohoslužobných miestností a nahlasovať Dozornému úradu podávanie kalicha mládeži pod 15 rokov? Takejto cenzúre cirkev nebola vystavená ani počas obdobia komunistickej totality.

7. Cirkev bratská v kontexte svojej morálnej teológie vedie rodičov k zodpovednosti za výchovu detí. Pripomína im, že výchova detí leží predovšetkým na ich bedrách a vyžaduje od nich sľub, aby umožnili cirkvi sa o deti duchovne starať (Poriadok CB, Hlava V.).

8. Toto právo cirkví vždy obhájila, nezávisle od štátneho zriadenia. Nazdávame sa, že musíme dôrazne odmietnuť názor, že spolupráca rodičov s cirkvou pri výchove detí je „ultraliberálnym a nezodpovedným postojom k mládeži“ (Rafael Rafaj, SNS).

Vari sa kresťanská cirkev na Slovensku vracia do obdobia stretov so svetskou mocou? Stojíme nanovo pred riešením otázok hraníc poslušnosti? V každom prípade kontroverzný zákon nás vyzýva k ostražitosťi a upozorňuje, že „Boha treba poslúchať viac ako ľudí“ – Sk 5; 29.

Š. Markuš (Autor je tajomník Cirkvi bratskej v SR.)

Poznámka redakcie: (Prezident republiky vrátil NR SR tento zákon na prepracovanie, a jedným z dôvodov boli aj fakty uvedené v tomto komentári. Napriek tomu sme považovali za dôležité tento, pre nás zásadný, názor uviesť.)

Ženevský talár: Široký čierny plášť so zvonovými rukávami s manžetami, prípadne ozdobený dvoma zvislými zamatovými pruhmi čiernej farby. Používajú ho farári cirkví hlásiacich sa k ženevskej reformácii po celom svete, okrem území bývalého Uhorska.

Uhorský talár: je vpredu otvorený čierny plášť z plisovaného materiálu s dvoma zamatovými pruhmi a náplečníkom, odvodený z plášťa dolnozemskej pastierov

Súčasťou bohoslužobného obleku býva aj štóla, čo je dlhý pás látky visiacy z pliec. Používa sa pri slávnostných príležitostiach ako sú vysluhovanie sviatostí, svadba, pohreb, prijímanie do zboru a podobne.

Priznám sa, že moje sympatie si získal ženevský talár. Už aj preto, že je zrozumiteľný ako symbol a nie je napodobňovaním toho, čo vidíme okolo seba. Druhú voľbu predstavuje alba, ale tu možno očakávať výčitky, že v našom

prostredí príliš pripomína katolíkov. Ak má byť Dialóg diskusným fórom, predkladám toto ako námet na diskusiu. Bude ako bude, ale mám taký pocit, že otázka oblečenia na kazateľňu nenecháva v pokoji ani našich kazateľov. Súdim tak podľa náhodne videných fotografií, kde sa občas mihne kolárik, kde-tu vidieť štólu, a tak podobne, takže si myslím, že o tom treba hovoriť a časom aj riešiť.

Emil Komárik, Bratislava

Predstavujeme nových členov Rady Cirkvi bratskej v SR

V minulom čísle sme predstavili niektorých nových i staronových členov Rady Cirkvi bratskej v SR, ktorí sa ujmu funkcie od budúceho roka. Boli zvolení na Výročnej konferencii zborov v Michalovciach v apríli. V minulom čísle Dialógu sme priniesli odpovede tých, čo v krátkom čase do vydania čísla stihli odpovedať na našu anketovú otázku:

Čo je podľa vás najväčšia výzva pre novozvolenú Radu CB a čo spravíte pre jej realizáciu?

Rastislav Betina

Tohoročná celoslovenská konferencia CB v Michalovciach ukázala, že medzi Bratislavou a ostatnými zbormi CB na Slovensku existuje určitá priepasť. Prejavilo sa to nielen počas diskusie, ale i pri hlasovaní, keď to niekedy vyzeralo tak, ako keby Bratislava hlasovala proti zvyšku Slovenska, alebo opačne, zvyšok Slovenska proti Bratislave. Potom niektorí delegáti odchádzali z konferencie s pocitom víťazstva, iní zas s pocitom prehry. Teraz je však otázka, či skutočnosť, že bratislavský zbor predstavuje cirkev v cirkvi, je len podobný jav, akého sme svedkami na celospoločenskej rovine, keď Bratislava, ako hlavné mesto Slovenska, vďaka svojmu sociálnemu, ekonomickému a kultúrnemu postaveniu predstavuje štát v štáte. Alebo to má aj iné, hlbšie, duchovné príčiny?

Určitá priepasť medzi Bratislavou a zvyškom Slovenska je veľmi vážna skutočnosť, na ktorú musí reagovať i RCB. To, čo môže RCB urobiť, je viesť dialóg, možno i na stránkach Dialógu, najmä s bratislavským zborom, ale aj s ostatnými s cieľom stavať mosty medzi zbormi. Sme rozdielni, ale práve preto sa potrebujeme, aby sme sa dopĺňali a obohacovali. Bratislava potrebuje ostatné zbory a tie zas potrebujú zbor v Bratislave. Akonáhle na niektorej strane vznikne pocit – nepotrebuje vás – je zle. Nesmieme používať slovník my-oni, lebo tým sa len prehĺbuje rozdelenie.

Neviem, či toto je práve tá najväčšia výzva pre novú Radu, ale určite je to jedna z veľkých výziev – zápasit' o jednotu cirkvi CB na Slovensku.

Daniel Jurčo

Podľa mňa je ešte predčasné hovoriť o tom, akú víziu má novozvolená RCB v SR. O nej sa musí spoločne hovoriť a potom predstaviť jej formuláciu. Jedno viem, že treba ťahať a držať spolu vo vedení cirkvi. Jednotliví členovia RCB nesmú byť roztriešení, ale spolu niest' zodpovednosť za cirkev.

Osobne sa zameriam približne na tieto témy:

1. Pán cirkvi volá k jednote Hlavy a Tela. Rozmýšľam o tom, kto sme, a ktorým smerom sa uberáme. Nie sme biskupské, ale kongregačno-presbyterné zriadenie. Asi sme sa posunuli k nezávislosti od iných a vedenia cirkvi.

2. Poslušnosť k autoritám a vedeniu cirkvi. Tá sa u nás vytratila, je neznámym pojmom. Treba viac poslúchať vodcov a načúvať druhým. Nemať v cirkvi „cochárnu“, kde si každý robí, čo chce a uzná za vhodné.

3. Povzbudzovať, pastiersky viesť k uzdraveniu. Zároveň budovať a vyučovať. Taktiež investovať do novej generácie. Delegovať, vychovávať. Vyhľadávať nových služobníkov, stavať mosty ponad generačné priepasti kazateľov.

4. Počítať aj s nezdarom. Keď viem, že budem musieť znášať aj protivenstvá, nebudem hľviieť, ale aktívne zápasit'.

5. Prajnosť jedni k druhým. Nepovyšovať sa nad inými, keď majú inú spiritualitu, ... Nevnučovať im svoje pochopenie, ale hľadať tváre svojich súrodencov v Božej rodine! Nepododriať iných bez overenia!

6. Prorocké videnie súčasnosti by

sa žiadalo pre CB. Zariadiť sa podľa Písma na túto dobu. RCB nemá byť len udržiavateľom pahreby. Kedysi RCB často pečiatkovala len vývoj po zboroch. Má načrtnúť víziu. Okrem toho našou úlohou je aj motivovať a slúžiť!

7. Polepšiť sa v práci RCB: informovať zbory a jednotlivcov, komunikovať navzájom. Cirkev nie je podnik, nemá svoje marketingové oddelenie. Nie sme organizácia (aj keď máme právnu subjektivitu), ale živý organizmus.

Podľa svojho obdarovania a skúseností dám to, čo mám k dispozícii. Nebudem sa siliť do postoja, ktorý mi neprislúcha. Som oddaný CB, bojujem za ňu. Hlásim sa k nej. Dnes neviem, čo čaká novú RCB v SR. Aj keď dnes (podľa niektorých vyjadrení), prežívame útlm.

Toto je pracovná verzia mojich myšlienok, je mojou snahou, aby boli transparentné. Vidím ich ako dlhodobé výzvy. Život, udalosti, osoby môžu mnohé zmeniť! Počítam však s tým, že druhý príchod Pána Ježiša je pred dvermi!

Ivan Markuš

Zdá sa mi predčasné, aby som teraz, ako „designovaný“ tajomník s funkčnosťou od 2009/5, vydával nejaké signály, o ktorých ani sám nie som presvedčený, či sú tie, ktoré by som mal generovať.

Nie som nový člen Rady, som tam už 4. volebné obdobie a považujem rok 2008 za čas hľadania a „hľadania sa“ v tejto novej pozícii.

□

Uznesenia konferencie Cirkvi bratskej na Slovensku, konanej dňa 26.4.2008 v Michalovciach

1. Konferencia zvolila sestru Evu Myjavcovú zo zboru v Žiline za tajomníčku pre dorast a mládež.

2. Konferencia schválila správu tajomníka o činnosti RCB za rok 2007.

3. Konferencia súhlasí s vytvorením účelového účtu na zhromažďovanie prostriedkov pre kúpu služobného bytu v zmysle uznesenia č.1 konferencie CB v roku 2005. Keď nasporené finančné prostriedky dosiahnu hodnotu 40 % ceny bytu, predloží Rada CB konferencii na odsúhlasenie jeho kúpu. Chýbajúce finančné prostriedky budú zabezpečené hypotekárnym úverom.

4. Konferencia schválila ordináciu brata Mgr. Juraja Kohúta mladšieho.

5. Konferencia schválila správu o hospodárení za rok 2007 a na návrh revízorov udelila ekonomickému vedeniu RCB absolútorium.

6. Konferencia vzala na vedomie vizitačné správy z vizitácií zborov v Kalinove, Trenčíne a na Starej Turej.

7. Konferencia schválila rozpočet pre rok 2008 a z neho vyplývajúci členský príspevok vo výške 870 Sk na člena.

8. Konferencia vzala na vedomie výsledky volieb do Rady CB na funkčné obdobie od výročnej konferencie

v roku 2009 do výročnej konferencie roku 2013 tak, ako ich uviedla volebná komisia, t.j.: predseda – Ján Henžel, tajomník – Ivan Markuš, členovia – Rastislav Betina, Daniel Jurčo, Tibor Máhrik, Miroslav Moravský, Peter Prištiak.

9. Konferencia vzala na vedomie predsednícku správu.

10. Konferencia otvorila rozpravu o návrhu uznesenia konferencie, podaného staršovstvom zboru CB v Bratislave, ktorý znel: *Konferencia anuluje rozhodnutie Rady CB o dočasnom odňatí ordinácie tým kazateľom, u ktorých toto rozhodnutie bolo urobené z iných ako kázeňských dôvodov. Konferencia zároveň ukladá Rade CB iniciovať zmenu poriadku Cirkvi bratskej, prípadne ústavy Cirkvi bratskej tak, aby jasnejšie definovali pojmy „ordinácia“ a „inštalácia“ a tiež podmienky odňatia a navrátenia ordinácie.* Tento návrh uznesenia nebol konferenciou schválený.

11. Konferencia berie na vedomie potrebu vytvorenia nového spevníka CB a poveruje Odbor pre duchovnú hudbu a spev, aby pripravil koncepciu práce na ňom a profil pracovnej skupiny, ktorá spevník vytvorí.

Návrhová komisia:

Pavol Halža

František Haník

Miroslav Moravský

V Michalovciach 26. apríla 2008

MANŽELSTVO ROZVOD MANŽELSTVO

Pripravil: BOHUSLAV PIATKO
Ilustračné foto: ĽUBO BECHNÝ

Dnes otvárame tému, pri ktorej by sme najradšej hovorili iba o prvom slove uvedeného titulku. To by bol ideálny stav, ktorý však dejiny ľudstva ani nepoznajú. Tie sú poznačené aj rozvodmi aj novými manželstvami.

Za posledných 50 rokov vzrástol index rozvodovosti na Slovensku z 5 % na 22 % v roku 1990. Za necelé dve nasledujúce desaťročia sa zvýšil na 35,4 %, čo znamená, že viac ako každé tretie uzavreté manželstvo končí rozvodom. V Bratislave dosahuje tento index hrozivých 46 %, teda rozvádza sa takmer každé druhé manželstvo. (Zdroj: Populačný vývoj na Slovensku).

Tento trend neobchádza ani naše kruhy. No znášame ho skôr mlčky trpiac, (vo vzťahu cirkvi k rozvedeným), než aby sme o ňom hovorili verejne, ako o existujúcom fakte a hľadali cesty pomoci, lebo neviem, či existuje riešenie.

Súbor článkov, postrehov a osobných skúseností, ktoré prinášame, publikujeme v nekrátenom rozsahu, tak ako ich autori napísali. Aj napriek tomu, že niektoré časti sa možno opakujú. Považujeme ich za originálne názory autorov, ktoré by po prípadnom krátení neboli úplné. Preto vás prosíme o viac trpezlivosti pri ich čítaní.

(BoP)

I. kapitola:

MANŽELSTVO

JÁN HENŽEL

(Autor je predseda Rady CB v SR.)

Manželstvo nie je ľudská ustanovizeň

Boh nám hovorí, že on sám založil a ustanovil manželstvo za základnú zložku ľudskej spoločnosti. Skôr ako tu bola cirkev, škola a hospodárstvo, Boh ustanovil manželstvo, keď vyhlásil: „*Preto opustí človek svojho otca a svoju matku a bude ľnúť k svojej žene, a budú jedno telo*“ (Gn 2,24). Keby manželstvo bolo ľudskou ustanovizňou, ľudia by mali aj právo zrušiť ju. Ale preto, lebo ho založil Boh, len on má právo aj ho zrušiť. On svoju vôľu, týkajúcu sa týchto záležitostí, zjavil v Písme, ktoré vykladá a aplikuje cirkev.

Manželstvo je základnou inštitúciou

Všetky formy spoločnosti závisia od manželstva. Dnešný útok na manželstvo je vlastne útokom proti spoločnosti (a proti Bohu, ktorý buduje spoločnosť na manželstve). Manželstvo je aj základňou, na ktorej spočíva cirkev, zvláštne Božie spoločenstvo. Útok na rodinu je teda útokom proti Božiemu poriadku vo svete a v jeho cirkvi.

Manželstvo je viac ako párenie

Rozmnožovanie rasy je podfunkciou manželstva, nie jej hlavnou funkciou. Manželstvo preto nesmieme považovať ani za čisto sexuálny vzťah. Manželstvo je zjednotenie, ktoré predpokladá sexuálne zjednotenie ako ústrednú povinnosť a rozkoš (1K 7,3–5). Manželstvo zahŕňa sexuálne zjednotenie, ale je viac ako to. Keby to tak nebolo, potom by cudzoložstvo nebolo viac cudzoložstvom, ale neformálnym dvojženstvom alebo mnohoženstvom.

Zatiaľ sa nám toto zdá samozrejým, ale nie je to tak, keď sa dostaneme k téme rozvodu. Niektorí chybné hovoria, že smilstvo samo ruší manželstvo, lebo vlastne vzniklo nové manželstvo. To však nie je pravda. Niektorí hovoria: „Ale v Božích očiach je zrušené“. Myšlienka, že manželstvo začína svadobnou nocou, keď dôjde k prvým pohlavným vzťahom, je Biblii úplne cudzie. Veď kazateľ by v takom prípade klamal, keď pri sobáší berie sľuby novomanželov a vyhlasuje manželstvo za uzavreté. Manželstvo oprávňuje k pohlavným vzťahom. Svadobná noc je správna a svätá (Hb 13,4) len preto, že ľudia sú už manželmi. Sexuálne vzťahy samotné teda neustanovujú manželstvo a nerušia manželstvo.

Čo je teda zmyslom manželstva?

Božiu odpoveď nájdeme v Gn 2,18: „*Nie je dobre človekovi byť samému. Urobím mu pomoc, ktorá mu bude rovnocenná.*“ Inými slovami: zmyslom manželstva je vyriešiť

problém osamelosti. Manželstvo bolo ustanovené, lebo Adam bol sám, a to nebolo dobré. Podstatou manželstva je teda spoločenstvo. Biblia hovorí o manželstve ako o zmluve spoločenstva. „*Preto muž opustí svojho otca i matku a prilipne k svojej žene, a budú jedno telo*“ (Gn 2,24). Hriech však natoľko narušil ľudskú spoločnosť, porušil vzťah človeka s Bohom a človeka s človekom, že niektorí žijú osamelo, napriek tomuto pravidlu (v manželstve aj mimo neho). Naliehavé potreby hlásania evanjelia a vedenia kresťanov občas spôsobujú, že Boh povolá niektorých, aby boli výnimkou z tohto pravidla a obdarí ich zvláštnym darom viesť slobodný život (Mt 19,11–12; 1K 7,7). To sú ľudia, ktorých si Boh vyčlenil k celibátu v záujme svojho kráľovstva. Mt 19,12 hovorí, že títo ľudia dostali schopnosť žiť spokojný (nie osamelý) život takou zanietenou prácou pre Pána, ktorá je pre manželov nemožná. Preklad konca Mt 19:12 by možno mal znieť: „Kto to môže prijať, nech to prijme.“ Boh nedáva na výber, lebo nedáva zbytočné dary. Tí, ktorí majú dar pre manželstvo (1K 7,7) sa musia pripravovať preň a hľadať ho. Podobne tí, ktorí majú dar pokračovať slobodní, musia sa pripravovať na život bez manželstva. Slobodný život nie je podľa pravidla z Gn 2,18. Ten je výnimočný. Slobodných ľudí by sme v cirkvi nemali zanedbávať, ani sa na nich dŕvať zvrchu.

Väčšinu z nás stvoril Pán Boh tak, že by sme boli osamelí bez intímneho druhu, s ktorým žijeme. Boh dal Adamovi Evu nielen (ani nie predovšetkým) ako pomocníčku, ale ako spoločníčku. Ide o blízky intímny vzťah. Spoločník, s ktorým vstupujeme do jednoty, s ktorým sme zjednotení v myšlienkach, cieľoch, plánoch a úsilí. Vstup do manželstva by preto pre oboch mal znamenať túžbu naplniť potrebu spoločenstva. Láska v manželstve sa sústreďuje na poskytovanie spoločenstva svojmu partnerovi, aby sme odstránili jeho/jej osamelosť.

Pán Boh povedal, že človek musí opustiť svojho otca a svoju matku a bude ľnúť k svojej žene. Boh nepostavil rodiča a dieťa do raja. Adam a Eva boli muž a žena. To ukazuje, že prvotný ľudský vzťah je vzťah manžela a manželky. Prvý vzťah (rodič – dieťa) je dočasný a musí byť prerušený. Druhý vzťah (manžel – manželka) je trvalý a nesmie byť prerušený. Preto rozvod je vždy výsledkom hriechu. Týka sa to predovšetkým muža, ako novej hlavy rodiny, že má „opustiť“. Môže hľadať a prijímať rady, ale nie príkazy od svojho otca a matky. Vždy sa schyľuje k tragédii, keď manžel kladie svojich rodičov na miesto svojej manželky. Vždy, keď sa manželky snažia bojovať proti osamelosti tým, ➤

že kladú deti pred manžela, alebo keď sa manželia zahrábú do svojich obchodov, veľmi sa mýlia. Pred Bohom musia manžel a manželka klásť jeden druhého na prvé miesto pred všetkých ostatných a pred všetko ostatné. Len takýmto spôsobom budú raz ich deti slobodné, aby opustili domov vo svojom čase bez toho, aby sa zlomili srdcia.

Vzťah medzi rodičom a dieťaťom je daný narodením (alebo adopciou); vzťah medzi mužom a ženou je daný sľubom zmluvy. Krv môže byť síce sýtejšia ako voda (pri krste), ale nesmie byť sýtejšia ako sľub. Každé manželstvo, kde chýba spoločenstvo, smeruje k biede alebo k rozvodu. ▣

Prečo sú rozvody v kresťanských manželstvách?

Pre to isté, ako v nekresťanských. Neberie sa vážne manželský sľub, prevládne túžba po mladšom tele, mladšom duchu, neodpustenie, sebeckosť. Manželia nechcú spolu zostarnúť. Na dozrievanie ani nemyslia.

„Ja by som sa nedokázal rozviesť. Moja žena mi už začína rozumieť. Už vie, koľko zrníek cukru mi má dať do kávy bez toho, aby sa ma na to pýtala. Keď sme začínali, zakaždým sa spý-

tala: Koľko cukru...? Teraz už nie. Dokonca aj večernú kávu vie spraviť takú, aby som po nej zaspal. Už mi začína rozumieť. Ako som povedal, nedokázal by som sa s ňou rozviesť. Už len preto nie, že by som musel cudziu ženu učiť, koľko chcem do kávy cukru. Ale predovšetkým preto, lebo ju mám rád.“

Tieto riadky som vybral zo svedectva „Ani smrť ma nechcela“, ktoré som napísal po piatich rokoch manželstva, v roku 1992. Z Božej milosti už spolu starneme 22 rokov. Občas si pripomíname 13. kapitolu z Prvého listu Korinťanom. Ale občas je dôležité mať človeka, ktorému sa môžeme zdôveriť ešte pred rozvodom... A pritom je to také jednoduché – naučiť sa, koľko cukru treba dať manželke do kávy. ▣

II. kapitola:

ROZVOD

JÁN HENŽEL

Napriek názoru niektorých kresťanov je rozvod biblickým konceptom. Biblia totiž uznáva a reguluje rozvod. **Biblia o rozvode nemlčí, ani ho pre každého a za každých okolností neodsudzuje.** Pán Boh dôrazne vyhlásil: „Každý nech nenávidí rozvod“ (Mal 2,16), ale on sám nám zase hovorí: „som odohnal preč izraelskú odpadlúčku, pretože cudzoložila, a dal som jej priepustný list“ (Jer 3,8). Boh teda obecne nenávidí rozvod. Predovšetkým však nenávidí všetko to, čo spôsobuje každý rozvod a nenávidí dôsledky, ktoré z neho plynú pre deti a ranené stránky rozvodového konania.

Zo spôsobu, akým sa niektorí správajú k rozvedeným ľuďom, sa zdá, akoby sa boli dopustili neodpustiteľného hriechu. Nemôžeme ospravedlňovať ľudí, ktorí sa chybné (hriešne) rozviedli. To je hriech, ale práve preto, že je to hriech, je odpustiteľný. Každý rozvod, aj oprávnený, je vždy spôsobený hriechom. Preto ho Boh nenávidí. Rozvod bol, je a bude Pánom Bohom odpustený, preto jeho cirkev nesmie robiť nič menej.

Zatiaľ čo manželstvo je Božou ustanovizňou, rozvod je ľudskou ustanovizňou. Fakt, že Boh neustanovil rozvod, ale dovolil ho za určitých podmienok, je jedným z dôvodov, prečo má cirkev problémy v jeho praxi a posúdení. Písmo ukazuje (5M 14,1–4), že Boh uznáva existenciu rozvodu a pozorne ho reguluje. Ani my nesmieme rozvodu prikývnuť,

ani ho jednoducho odsúdiť, lebo oboje je nebiblické, ale regulovať ho medzi Božím ľudom podľa biblických princípov. Kresťanské stanovisko teda je, že **rozvod nie je nikdy želaný a medzi kresťanmi nie je nikdy nevyhnutný. Aj keď z dôvodu sexuálneho hriechu je dovolený, medzi kresťanmi sa nikdy nevyžaduje.**

ROZVOD MEDZI VERIACIMI

„Ženatým a vydatým však prikazujem – nie ja, ale Pán – aby žena neodchádzala od muža. Ak by však aj odišla, nech ostane nevydatá, alebo nech sa zmieri so svojím mužom; a muž nech ženu neopúšťa!“ (1K 7,10–11). Príkaz neodchádzať platí, ale Pavol hovorí, že ak žena (a platí to aj o mužovi) neposlúchne tento príkaz a rozvedie sa so svojim mužom, musí zostať nevydatou, aby zostala otvorená možnosť pokánia a potom zmierenia so svojím manželom. Ak sa zase vydá, robí ďalší krok neposlušnosti a dostáva sa do nezvratnej situácie (5M 24,1–4). Vstúpiť do manželstva s iným, keď bol niekto aj neoprávnene rozvedený s veriacim partnerom, je hriech. Veriaci je povinný robiť pokánie a znovu nastoliť svoje prvé manželstvo. Keby vstúpil do nového manželstva, znemožnil by tým zmierenie. Pavlovi ide o zmierenie. Chce uviesť týchto dvoch veriacich naspäť do manželstva novým

pokračovanie na str. 12 ►

Cožpak se nelze za žádných okolností rozvést?

(pohled do Bible)

JOSEF SÝKORA (Autor je vikár v bratislavskom zbore CB.)

Pokud manželství dospěje ke svému předčasnému konci, je to vždy důvod k zármutku. Jedno tělo, stvořené při sňatku ze dvou bytostí, je nyní násilně rozpuštěno a umírá. Jelikož rozpad manželství je takřka vždy zapříčiněn oběma stranami a Bůh určil manželství jako neoddělitelnou jednotu, křesťanské církve považují za důležité, aby se rozvádějící manželé zamysleli nad svým podílem na rozvodu a činili pokání z toho, co k rozpadu přispělo. Rozvod je považován za hřích, tedy za něco, co se nemá stát a co negativně ovlivňuje všechny zúčastněné. Přestože je tedy každý rozvod tragédií, otázkou zůstává, zda existuje situace, kdy jeden z partnerů rozvod v samotném jeho důsledku nezavinil, i když svůj podíl na postupném rozpadávání skoro vždy nesou oba partneři.

Protestantská teologie obecně rozeznává pouze dvě takové příčiny: smilstvo jednoho z partnerů (Mt 5,32, 19,9) a odchod nevěřícího partnera, který dále nechce zůstat v jednom svazku spolu s věřícím (1 Kor 7,15). Tyto dva důvody jsou explicitně vyjmenovány v Písmu a v těchto případech se má za to, že partner, který neodešel ani nespáchal smilstvo (tedy jeho skutek – myšlenkami jsme patrně zhřešili všichni), je bez viny. Jsou však tyto dvě biblické výjimky jediné možné, nebo existují i jiné situace, kdy požádání o rozvod nemusí být charakterizováno jako něco zlého v Božích očích?

Starý zákon nikde nestanovuje, že rozvod manželství je povolený, ale pouze předpokládá, že tomu tak je. Starozákonní právo tak neuznává podmínky pro zrušení manželství, ale pouze koriguje proces, kterým se tak má stát. Nejznámějším textem v tomto směru je Dt 24,1–4, který cituje i Ježíš, když oponuje Mojžíšovu zákonu v Mt 5,31–32. Ženu zde mohl propustit muž, když na ní shledal něco „odporného.“ Tento nejasný výraz byl v době Ježíšově chápán buď jako smilstvo (ša-

maité), což mělo mnohem blíže k původnímu slovu souvisejícímu s nahotou, nebo jako cokoliv, co se muži na ženě znelíbilo (hilelité). Nemělo by pro nás být překvapením, že na oblíbení získal druhý návrh. Ježíš v tomto smyslu reaguje na otázku farizeů, kteří se Ježíše ptají na to, zda je dovoleno „muži propustit manželku z jakékoliv příčiny“ (Mt 19,3). Ježíšova odpověď poukazuje na samý základ manželství. Manželství znamená spojení dvou v jedno. Jak by se mohla tato jednota rozdělit z jakékoliv příčiny tak, jak to interpretovala hilelská škola? Rozvody pro malicherné příčiny nejsou žádnými rozvody, takže žena a muž jsou vlastně stále oddáni a vezmou-li si někoho jiného, cizoloží. Manželství je totiž vzácná a trvalá smlouva oddanosti a služby mezi dvěma jednotlivci, která může být ukončena pouze ze závažných a ojedinělých příčin. Mezi takové příčiny, samozřejmě, patří smilstvo, které zřejmě zahrnuje širší sféru sexuálníh přestupků než pouze cizoložství, avšak já bych si dovolil tvrdit, že chování jednoho z partnerů, které ohrožuje život nebo fyzické a psychické zdraví druhého, nebo dětí, může být taktéž platným důvodem k rozvodu.

Zdá se mi totiž, že Ježíš zcela v duchu starozákonního práva vyjmenovává nejčastější, ale ne jediný důvod k rozvodu, totiž smilstvo. Duchu Písma by však odpovídaly i jiné příčiny, které bytostným způsobem ničí onu vzácnou jednotu manželů. Situace, kdy jeden z partnerů například systematicky fyzicky nebo psychicky napadá nebo zanedbává druhého, nebo kdy jej trvale opustí, jsou všechny útokem na samotnou podstatu manželství. V takových případech si myslím, že je třeba vnímat hierarchii hodnot v Božích očích. Život člověka má například větší cenu než mluvit za každých okolností pravdu (viz případ porodních báb v Egyptě, nebo nevěstky Rachab). Nemá tedy posvátnost života jednoho z partnerů, nebo dětí, větší cenu, než posvátnost

manželského svazku? Myslím si, že i logika apoštola Pavla v prvním listě Korintským naznačuje podobný směr. „Když chce nevěřící partner odejít z manželství, nechť se věřící partner odloučí.“ V takových případech nejsou věřící manželstvím „otrocky vázání“ (1 Kor 7,15, slovenský elumenický překlad), neboť jsme povoláni k pokoji. Věřím, že existují případy, kdy jediná cesta k pokoji je zrušení manželského svazku a kdy již nejsme manželským slibem otrocky vázání.

Na tomto místě je však asi třeba dodat nejméně dvě věci. Za prvé, nikde není řečeno, že i vážné porušení manželského slibu je nárokem na rozvod. I v případě smilstva, nebo jiného tragického porušení manželské jednoty, je tu příležitost pokusit se o odpuštění, smíření a nápravu. Za druhé, je třeba podtrhnout, že manželství je vzácný svazek, který je míněn jako trvalý. Rozvod je pouze poslední varianta, když všechny preventivní a záchranné akce již selhaly a všechna naděje je již pohřbena. Přesto se domnívám, že dvě výjimky zmíněné v Novém zákoně nejsou míněny jako vyčerpávající a rozvod je možný i v jiných závažných situacích, kdy je jednota manželství systematicky narušována.

Když se farizeové dále ptali Ježíše, proč tedy ve Starém zákoně Mojžíš stanovil, že rozvodné řízení se děje rozlukovým listem, když manželství je napařád, Ježíš jim odpověděl, že se tak stalo kvůli „tvrdosti jejich srdce“ (Mt 19,7). Připadá mi, že onen důvod nepřestal platit ani dnes. Ježíš a Nový zákon vyzvedli důležitost manželského svazku. Dva se stávají jedním tělem a co Bůh spojil, nechť člověk nerozlučuje. Avšak tvrdost našich srdcí nezmezila. Pro ty případy jsou naznačeny směrnice, které musí být s citlivostí aplikovány v případech, kdy základní pouta podpory, pomoci a lásky v manželství již neexistují. ■

pokračovanie zo str. 10 ➤

biblickejšim spôsobom. Ak veriaci ľudia majú Písmo v ruke a Ducha v srdci, majú všetko potrebné nielen ku zmiereniu, ale v budúcnosti aj k nádhernému manželstvu. Všimnime si tu ešte fakt, že Pavol nazýva aj chybné rozvedených veriacich „nevydatá“ (neženatý). Teda aj rozvod z nelegitímnych dôvodov ruší manželstvo. Práve tak ako začína manželstvo vzájomným zmluvným súhlasom, tak je aj zrušené zrušením tejto zmluvy v rozvode. Preto je to nebiblické, keď hovoríme o takých ľuďoch, že „sú stále manželmi v Božích očiach“. V Božích očiach sú rozvedení ľudia považovaní za *agamos* (neženatý, nevydatá). Rozvod ruší manželstvo. Zväzky a privilégia, ktoré patria manželom, rozvedeným už nepatria. Hriechne rozvedení partneri dostávajú nové záväzky:

(1) majú zostať neženatý/nevydatá, tzn. nevstúpiť do iného manželstva (1K 7,11), aby

(2) sa mohli zmieriť. Ich hlavným záväzkom je zmierenie, a preto aj všetko, čo k nemu vedie.

ROZVOD MIEŠANÉHO MANŽELSTVA

„Ak niektorý brat má neveriacu ženu a ona aj naďalej chce s ním žiť, nech ju neopúšťa. A ak niektorá žena má neveriaceho muža a ten chce s ňou aj naďalej spolu žiť, nech ho neopúšťa. Lebo neveriaci muž sa posväčuje skrze ženu a neveriaca žena sa posväčuje skrze brata“ (1K 7,12–14).

Veriaci má urobiť všetko, čo je v jeho silách, aby udržal manželstvo s neveriacim partnerom. Ideálom aj miešaných manželstiev je teda jeho pokračovanie. Ale čo, ak to nie je možné? Čo, ak si neveriaci partner praje rozvod? V prípade,

že neveriaci chce manželstvo zrušiť, Pavol hovorí „nech sa odlúči“ (1K 7,15). Doslova: „ak sa neveriaci rozvádza (*chorizo*), nech sa rozvedie (*chorizo*)“. Keď neveriaci partner prejavil úmysel rozviesť sa (išiel k advokátovi, podal žiadosť...), veriaci mu v tom nemá brániť. To je prípad, keď je rozvod príkazom. Týmto sa všetky manželské zväzky odstránia. Veriaci je úplne zbavený akýchkoľvek manželských záväzkov a je úplne slobodným človekom. Nemá žiaden záväzok k manželskému zmiereniu. „V takých prípadoch brat alebo sestra nie sú otrocky viazaní, veď Boh nás povolal k pokoju“ (1K 7,15).

VÝNIMOČNÝ PRÍPAD

Pán Ježiš uznal jediný dôvod rozvodu medzi veriacimi: *porneia* (smilstvo alebo sexuálny hriech). Je zaujímavé, že túto výnimku uvádza len Matúš (Mt 5,32; 19,9). Je to pravdepodobne z toho dôvodu, aby obmedzil rozvody medzi kresťanmi zo Židov. Ježiš hovorí, že ak sa niekto nerozviedol pre smilstvo, tak cudzoloží, ak si vezme iného. Všimnime si, že Pán Ježiš tu rozvod neprikázal, len pripustil. Biblia teda v takom prípade nevyžaduje rozvod, len ho povoľuje. Ak robí vinník pokánie, jeho partner mu musí odpustiť (Lk 17,3nn). Odpustiť znamená okrem iného aj nepripomínať viac. Pre veriaceho nie je možné, aby pokračoval v rozvodovom konaní po odpustení. Odpustenie vedie tiež k novému vzťahu s tým, komu sme odpustili. Rozvod s veriacim partnerom, ktorý sa dopustil smilstva, sa preto obmedzuje len na prípad, keď tento nechce robiť pokánie zo svojho hriechu.

Láska v manželstve sa sústreďuje na poskytovanie spoločenstva svojmu partnerovi, aby sme odstránili jeho, jej osamelosť.

Věřím, že existují případy, kdy jediná cesta k pokoji je zrušení manželského svazku a kdy již nejsme manželským slibem otrocky vázáni.

Manžeství je totiž vzácná a trvalá smlouva oddanosti a služby mezi dvěma jednotlivci, která může být ukončena pouze ze závažných a ojedinělých příčin.

Čo Boh spojil....

Ako mladý kazateľ som sa uchádzal o miesto v jednom baptistickom zbore v Cambridge. Na pohovore pred dvadástimi členmi staršovstva šlo všetko hladko do chvíle, kým jeden z nich položil otázku: „Aký je váš názor na rozvod a nové manželstvo? Zosobášili by ste znovu rozvedenú alebo rozvedeného?“ Nevedel som, či je to „chyták“, alebo či to myslel čestne. Odpovedal som vágne a vyhýbavo: „Každý taký prípad je iný a treba ho posúdiť zvlášť“.

Odpoveď zabrala, stal som sa ich kazateľom. Po nástupe do služby som si však dal sľub, že problém budem študovať a hľadať biblické východiská.

A bolo dobre, že som tak učinil, ...lebo som sa ocitol v zbore, kde viacerí členovia akútne hľadali odpovede na položené otázky.

Problém som študoval dlho a pociťoval. Dnes viem na problém rozvodu a nové manželstvo rozvedených odpovedať jasnejšie.

Rozvod Biblia povoľuje pre obmedzené prípady a potvrdzuje ho tak Stará ako aj Nová zmluva pre nasledovné príčiny:

– Smilstvo (5 M 24,1, potvrdené Ježišom v Mt 19)

– Citové a fyzické zanedbanie partnera (2 M 21, 10–11, potvrdené ap. Pavlom v 1 K 7)

– Opustenie a zneužitie (zahrnuté aj v predchádzajúcom prípade v 1 K 7) Židovské páry vymenúvajú tieto prí-

činy v manželskej zmluve. My ich vnímame ako sľub lásky, čestnosti a vernosti jeden voči druhému. Ak sa tieto prisahy porušujú, manželstvo je ohrozené rozpadom. Pri každom neplnenom kontrakte, postihnutá strana má právo povedať: „Ja ti odpúšťam, pokračujme“, alebo „Ja nedokážem pokračovať, lebo manželská prisaha sa narušila“. Hoci, k rozvodu by nemalo nikdy dôjsť, Boh ho povoľuje (a následne aj nové manželstvo), a to vtedy, ak jeden z partnerov poruší manželský sľub.

DAVID INSTONE-BREWER, t. č. vedecký pracovník v Tyndale House, Cambridge (Publikované v Christianity Today, October 19, 2007, preložil šm.)

Nič lepšie ako spoločenstvo Božieho ľudu nenájdeš

Asi nik nebude proti, keď označíme Štefana Koziča zo Žiliny za ľudský inventár cirkvi bratskej. Členom sa stal pred tridsiatimi rokmi, má teologické vzdelanie, vedie biblické hodiny, modlitebné chvíle, slúži cirkvi ako najviac vládze srdcom, myslou aj telom. Pán Boh ho používa, aj keď je rozvedený a o deti sa stará sám. Za svoj rozvod si v cirkvi od bratov i sestier vyslúžil mnoho odsúdení, ale dobrého bolo viac. Ako sám hovorí, napriek všetkému cirkev miluje. Porozprávala sa s ním

JANA ROJKOVÁ.

Štefan Kozič s deťmi: zľava Šimon, Slávka a Barbora

Tvoje manželstvo vzniklo ako vzťah dvoch znovuzrodených kresťanov, ktorý aj požehnala cirkev. Dnes si však rozvedený. Ako to prežívaš?

Sobášil nás Ferko Ciesar, Bibliu nám za staršovstvo odovzdával Štefan Markuš a svedkami boli manželia Máhrikovci. Môžem teda povedať, že sme boli obklopení anjelmi a napriek tomu, po 14 rokoch manželstvo skončilo. Predsednícke senátu Okresného súdu v Žiline som pri rozvodovom konaní povedal, že sa stále cítim byť viazaný manželskou prísahou, ale Zuzanu držať nemôžem. Musím len bolestne rešpektovať, že chce odísť. Keď sa jeden z dvojice vnútorne rozhodne zo vzťahu vycúvať, je to tragédia. Má to svoje dejiny a obaja majú v tom podiel viny.

Cítiš vinu v tom, že sa ti rozpadlo manželstvo?

Hovorí sa, že zvyčajne majú obaja nejakú vinu, jeden väčšiu, druhý menšiu, ale obaja.

Áno, to sa hovorí, ale otázka je, či to tak aj cítiš. Ja sama som si nie istá, že mýtus o dvoch vinách je pravdivý.

Nie, necítim. Pozorujem mladých otcov a robia možno tie isté chyby, aké som robil ja a aké mi žena vyčítala, ale nikto z nich zo vzťahu neodchádza. Čo zostáva druhému, keď sa jeden začne vnútorne vzdávať a oznámi, že

končí? Môžeš zostať v bolesti, byť galantný, etický, nestat' sa hulvátom. Ja som Zuzanu veľmi prosil, všeličo som predostieral, navrhoval som dokonca polročnú prestávku, nech si všetko premyslí v samote. Neskôr som zistil, že pod povrchom už v tom čase boli iné veci.

Môže si podľa teba znovuzrodený kresťan znovu nájsť partnera?

Môže. Veľa ľudí mi povedalo, že pokiaľ by som mohol, nech sa už nežením, ale pokiaľ by som horel túžbou, zvlášť v mladšom veku, mohol by som sa oženiť. Treba na to ale dvojnásobné šťastie. A na samotú a celibát treba veľkú účasť Ducha Svätého, inak sa to nedá zvládnuť. Partner by však určite mal byť bohabojný človek. Oženiť sa znovu nie je taký hriech, nesústreďujme sa len na toto. My sa prevyšujeme myšlienkami, skutkami, slovami... a nehráme sa na dôsledných. Ale nespochybňujem manželstvo, je posvätné. Plodí sa v ňom život a základná bunka cirkvi. Medzi dvoma kresťanmi je Kristus a Pán Boh si takéto manželstvo veľmi stráži. Všetko, čo otvára život, je moje, povedal Boh Izraelovi. Tak aj manželstvo je svätýňa. Napriek tomu, nie je vec, čo by sme my ľudia vedome nepokazili.

Ako sa žije rozvedenému v cirkvi?

Mám s Bohom všetko vysporiadané. Ak prežívam pokoj s Bohom, všetky výčitky najbližších sa ti ľahšie znášajú. Po čase sa ukáže, kto a nakoľko sa v úsudku pomýlil. Ferko Ciesar mi povedal: tvoju česť nepošpiní nikto, jedine ty sám. Keď na teba aj ľudia nahádzu špinu a ty vydržíš žiť príkladným životom, pravda sa zjaví.

Z tohto sa dá usúdiť, že ťa ľudia kritizovali, čo muselo bolieť a asi si aj veľmi trpel.

Áno. Napriek tomu, nič lepšie ako spoločenstvo Božieho ľudu na svete nenájdeš. Ja zase musím citovať Ferka Ciesara, ktorý na jednej konferencii povedal: Ako biskup viem, že moja cirkev je nedokonalá a mám s ňou ťažké problémy, ale ja ju aj preto milujem, milujem svoju cirkev. Trpel som potichu. Pravda sa neháda, nekričí, nedokazuje. Ľudia častokrát nevidia, čo vidí Boh.

Urobila cirkev všetko preto, aby sa pokúsila pomôcť zachrániť tvoje manželstvo?

Áno. Pokiaľ by im to moja exmanželka dovolila. A ona nedovolila. Ona nevnímala veci ako ja, ktorý som vedel, že žiť uprostred Božieho ľudu je najlepšie na prežitie v tomto svete.

Myslíš, že sa ešte niekedy oženiš?

Asi nie. Zblížil som sa s jednou evanjelickou zo Žiliny, pomáhame si. ➤

Mnohí si mysleli, že medzi nami je niečo viac, ale nie je to tak. Len si pomáhame, je síce žena, ale spriaznená duša pre mňa v mnohom.

Stretávaš sa s kritickými poznámkami na takýto bratsko-sesterský nezáväzný vzťah?

Ľudia to zaregistrovali a dostal som sa do tlaku. Pastor Tibor Máhrík mi vtedy hlboko rozumel a dôveroval, to ma podržalo. Veci sme si vydiskutovali. Mojou svätou povinnosťou je byť s mojimi tromi deťmi. Deti potrebujú, aby som pri nich stál a ja ich milujem. Rád im pomáham, snažím sa dať všetko, čo odo mňa potrebujú, rád im vytváram zázemie istoty, oni vedia, že na mňa sa vždy môžu obrátiť, vždy tu budem pre nich. Nie sme kompletná rodina, ale

normálna. Vždy som sa staral o to, aby som sa ako muž nespustil, ako to niektorí po rozvodoch robia.

Čo hovoríš ľuďom, ktorým sa rozpadá manželstvo?

Ak sú kresťania, navrhujem návštevu, porozprávam sa s nimi, poviem im svoj príbeh, aby vedeli, čo ich čaká o desať rokov. Vzplanúť sa dá rýchlo. Ani mladucha si v tých krásnych bielych šatách nepredstavuje haldu špinavého riadu.

Argumentoval by si Bohom?

Nevydieral by som ich Bohom. To by bolo zákonné, Boh nie je zákonníkom, má milujúce srdce a pochopenie pre oboch. Bit' Bibliu po hlave? Komunisti nás tu po hlavách tĺkli 40 ro-

kov Manifestom. Stačilo. Krízy musia prísť, to je normálne. Ja by som dbal na vzťah s Bohom u každého individuálne, to je základ prevencie. Mne sa stalo, že som uveril počas rozvodu s prvou ženou. Bojoval som o záchranu manželstva poctivo, stáli pri mne bratia, ktorí sú dnes už na pravde Božej. Bola neveriaca a chcela ísť svojou cestou. Dnes, aj keď sú obaja manželia veriaci, majú čo robiť, aby dokázali čeliť tlakom. Ak sa ťahá k Bohu len jeden, nemá šancu, partner bude žiarliť na Boha, pretože uvidí, že je u teba na prvom mieste. Po čase to padne. Iba ak obaja milujú Krista a Kristus je im najbližším priateľom, je to super manželstvo.

III. kapitola:

MANŽELSTVO PO ROZVODE

JÁN HENŽEL

Biblia zásadne nie je proti novému manželstvu po smrti jedného partnera. Napr. Pavol píše v 1Tim 5,14: „Preto teda chceme, aby sa mladšie (vdovy) vydávali, rodili deti, starali sa o domácnosť a aby protivníkovi nedávali nijakú zámienku na ohováranie.“ Pavol išiel ešte ďalej a prikázal niektorým vstúpiť do nového manželstva: „Ale ak sa nevedia ovládať, nech vstúpia do manželstva, lebo je lepšie žiť v manželstve ako horieť vášňou“ (1K 7,9).

Ale čo nové manželstvo po rozvode? „Si viazaný k žene? Nevyhľadávaj rozľuku! Si už bez ženy? Nehľadá ženu! Ale keby si sa aj oženil, nezhráš si (1K 7, 27–28). Pavol podľa tohto povoľuje manželstvo aj pre rozvedených, ak rozvod bol pre smilstvo (Mt 5,19). Môžeme teda predpokladať, že vždy, keď Písmo povoľuje rozvod, povoľuje aj nové manželstvo. To sa týka všetkých tých rozvedených, ktorí sú slobodní od všetkých záväzkov. Teda ten, kto nemá povinnosť zmieriť sa so svojím bývalým partnerom, môže vstúpiť do nového manželstva bez toho, žeby sa dopúšťal smilstva.

Predtým, ako vyhlásime nesprávne rozvedeného a pokánie činiaceho človeka za slobodného, aby mohol vstúpiť do nového manželstva, musíme sa pýtať:

1. Si slobodný od všetkých záväzkov?

2. Hľadal si odpustenie nielen u Boha, ale aj u svojho bývalého partnera, detí, príbuzných a iných?
3. Vykonal si všetko, čo si mohol pre zmierenie?
4. Urobil si všetko, čo si mohol, aby si napravil všetky chyby:
 - a Vrátil si všetok neprávom získaný majetok?
 - b Plníš si povinnosti podpory detí?

Niektorí navrhujú, aby sa sobáše rozvedených ľudí nevykonávali v modlitebni. To je chyba. Po prvé tým vyhlasujú modlitebňu za mimoriadne sväté miesto – a to nie je. Po druhé (a dôležitejšie), ak je manželstvo správne, tak je správne úplne a cirkev by to tak mala aj uznať. Nesmieme urobiť nič, čo by naznačovalo, že odpustenie nie je úplné. Ježiš Kristus je Spasiteľ!

Neodpustiteľný hriech (?)

TIBOR MÁHRİK

(Autor je kazateľ CB v Žiline.)

Ponúkol jej manželstvo. Po niekoľkoročnej známosti sa vzali. Po čase sa im narodil synček. Zdanlivo všetko fungovalo. Ona ostala doma, on pekne zarábal. Z času na čas si zašiel s priateľmi na chatu. Zakaždým ho vyprevádzala žartovne – „A nie že si tam dovediete dáke ženy!“. „Neboj sa, nedovedieme,“ – odvetil a slovo dodržal. Nebolo treba, bol totiž gay. Manželke to úspešne tajil. Dlho nevedela pochopiť, prečo po narodení dieťaťa prestal mať o ňu ako o ženu záujem. Po rokoch trápenia podala žiadosť o rozvod. On by nepodal. Vyhovovalo mu to. Definitívne odmietla zostať v manželstve bez manžela...

Tie časy, keď cirkev bratská mohla o sebe povedať, že nemá problém s rozvodmi, sú preč. Prvé lastovičky prileteli. Leto s páľavou vysychajúcou pramene manželskej stability a rozťahujúcou základy rodiny nezadržateľne prichádza. Cirkev nedokáže včas reagovať. Pastoračné nároky odborné i časové presahujú možnosti kazateľov a starších. Otázky sa valia a odpovede sa formulujú len veľmi ťažko. Nechceme zraniť. Bojíme sa zaujať jasné stanovisko. Niekedy v tom nemáme jasno a keď máme, nevieme uniesť vlnu kritiky, pretože doba prináša nové vetry a tie ustáť nie je jednoduché. Radšej ticho prešľapujeme pod daždníkom politickej korektnosti a falošnej tolerancie.

Biblické východiská sú jasné. Ich aplikácia menej. K jasným platí monogamné heterosexuálne manželstvo a jeho nerozlučnosť (Mk 10,9), ako pôvodný Boží zámer (Gn 2). Plán je jedna vec, realita druhá. Mojžiš musel zaviesť „rozvodný list“ (Dt 24) ako súčasť Božieho ústupku, nie plánu. V známom príbehu smilnice, ktorú „odborníci na Písmo“ chceli kameňovať (Jn 8), Pán Ježiš Kristus udeľuje odsúdenej žene milosť a posla ju zaradiť sa do života s výzvou, aby nehrešila viac. Samotný Pán, ktorý neprišiel Zákon zrušiť, otvára problematiku rozvodu a opätovného manželstva, ktoré sa v minulosti objavovalo v živote Jeho ľudu (Mt.5:32; 19:9). Apoštolské učenie prvej cirkvi koherentne s teológiou SZ pripúšťa rozvod, tzv. „Pavlovské privilégium“ (I.Kor. 7,10–16). Pohľad na zložitú problematiku rozvodu a opätovného manželstva je teda v Písme upriamený do priestoru určeného nebeským Otcom, ktorý „nenávidí rozvod“ a na druhej strane realitou tvrdosti ľudského srdca, ktoré nevie „uniesť“ Božie nároky a žiť podľa Jeho vôle.

Z Písma sa však vynárajú otázky, ktoré si musia položiť reprezentanti všetkých teologických postojov vo veci rozvodu a opätovného sobáša. Uvediem aspoň niektoré. Uvedomujú si tí, ktorí vôbec nepripúšťajú rozvod, že takéto zlyhanie vyhlasujú za neodpustiteľný hriech? Iní, ktorí pripúšťajú rozvod, ale už nesúhlasia s druhým manželstvom, musia zase riešiť tento problém: Ak „oheň túžby“ je biblický dôvod na manželstvo (I.Kor 7,9), na akom základe rozvedených viest k tomu, aby nesmeli realizovať svoje túžby legítimne v dru-

hom manželstve, ak to mohli v prvom? Takí, ktorí si myslia, že prvé manželstvo má byť „parádne“, ale druhé už musí byť „skromnejšie“, sú si vedomí toho, že zastávajú „princíp“ manželstva prvej a druhej triedy? Môže byť kazateľom rozvedený muž? A druhýkrát ženatý?

Psychológia a sociológia prináša teológom na stôl iný balíček naliehavých otázok. Aký postoj zaujať, keď jeden z partnerov sa psychicky pomáha a bude dlhodobo hospitalizovaný? Čo v prípade, keď partner je odsúdený na doživotie? Čo, keď jeden z partnerov prepadne drogám, alkoholu, gamblerstvu a finančne ruinaje celú rodinu, práve „vdaka manželstvu“? A čo psychické týranie za zavretými dverami domácností? Čo ak jeden z partnerov jednoducho zmizne, nikto nevie kam a roky utekajú? Dokedy má čakať ten druhý s deťmi? Kto to rozhodne? Nikto?... Kedy prestáva byť manželstvo funkčné?

Sú však otázky, ktoré vyplývajú z nadčasového posolania a úlohy, ktorú zveril Stvoriteľ neba i zeme svojmu ľudu, cirkvi. Nie je ich málo. Čo má robiť cirkev, aby bola svet-

Uvedomujú si tí, ktorí vôbec nepripúšťajú rozvod, že takéto zlyhanie vyhlasujú za neodpustiteľný hriech?

lom svetu a soľou zeme v časoch rozpadu rodiny? Aké hranice postaviť požiariu rozvodovosti? Ako komunikovať spoločnosti to, že partnerov nemožno meniť tak ľahko ako mobily? Nemala by zaviesť inštitút rozvodu presne tak, ako má inštitút sobáša, aby bola konzistentná v svojej zvesti? Má cirkev trestať tých, ktorí sa rozviedli, alebo nie? Ak

áno, tak ako? Ako svetu komunikovať, že Boh odpúšťa každý hriech, teda aj rozvod a nespomína ho viac...?

Rozvod má devastujúci účinok na všetkých. Niet víťazov, sú len porazení. Pastoračná starostlivosť o tých, ktorých zasiahol rozvod, vyžaduje aj istý stupeň kvalifikácie, nielen obdarovania. Táto problematika je nesmierne aktuálna a je potrebné sa jej na pôde cirkvi venovať. Chyby, ktorých sa dopúšťame, zanechávajú jazvy na dušiach bratov a sestier, ktoré vedia bolieť veľmi dlho. O deťoch ani nehovoriac. Platí však rovnako, že okolie, ktoré vidí a nekoná, sa prevíňuje. Je to ako s nemocou. Prevencia je dôležitejšia, ako samotná liečba. Ako povedal jeden z cirkevných otcov – kto neuverí pravde, bude premožený lžou.

□

VLADIMÍR FAJFR

26. 4. 1910–1. 5. 2001

Pripravila: EVA BECHNÁ

Jeho matka pochádzala z Tisovca, aktívne pôsobila vo vtedajšom Modrom kríži. Otec bol riaditeľom banky a laickým kazateľom, ktorý založil dva zbory. Ešte pred druhou svetovou vojnou, už ako skončený právnik na Masarykovej univerzite v Brne, uveril v Ježiša Krista, čo zásadne zmenilo jeho život. V čase protektorátu už kázal a zvestoval evanjelium. Zanechal právnickú prax a stal sa evanjelistom cirkvi bratskej v r. 1949. V 50-tych rokoch organizoval medzinárodné biblické kurzy v Zlíne, ktoré sa tešili úžasnej obľube medzi Slovákmi, Čechmi, Moravákmi, Poľiakmi i Maďarmi (3000 účastníkov), za čo sa dostal do väzenia. Celý život prenasledovaný ŠtB, poslaný na nútené práce, pozbavený úradu a štvaný komunistickou stranou z výsluchu na výsluch, precestoval s manželkou a tromi deťmi celé Československo. Pán Boh ho mocne použil v duchovnej práci na záchranu ľudských životov. Všade, kde prišiel, moc evanjelia zasahovala ľudské srdcia a ľudia zažívali dotyk neviditeľných Božích rúk a vyslobodenia z moci hriechu.

Keď ovdovel, oženil sa s Američankou Ruth Stewart, vdovou po skvelom evanjelistovi James Stewartovi, s ktorým Ruth pôsobila od 30-tych rokov v Európe ako misionárka. V čase tzv. „politickej konsolidácie spoločnosti“ po Pražskej jari, keď väčšina snívala o emigrácii za „železnú oponu“, sa Ruth po svadbe s Vladom v r. 1976, na nepochopenie mnohých, ochotne presťahovala „dovnútra“ železnej opony, aby po boku svojho manžela spolu kázali Slovo Božie, pomáhali ľuďom v biede, modlili sa za nich a povzbudzovali vo viere na rôznych tajných stretnutiach všetkých, ktorí nevládali žiť v totalitnom štáte.

Od roku 1983 pôsobili v Žiline. Každý pondelok vo svojom dome na Fraňa Mráza organizovali modlitebné stretnutia a vo štvrtok stretnutia pre deti z okolia, väčšinou rómske. Málokto vie, že v tomto dome vznikla v 80-tych rokoch skupina teologického štúdia, kam tajne prichádzali lektori z Viedne. Oba mali Bohom danú zvláštnu charizmu. Ich svedectvo slovom i životom o Božej láske a záchrane v Ježišovi Kristovi zanechalo stopy v stovkách Žilinčanov. Ich obetavé nasadenie pre vec evanjelia zase inšpirovalo a motivovalo celú generáciu mladých ľudí k nasledovaniu. Niektorí prichádzali na bohoslužby vypočuť si svieže kázne kazateľa Fajfra, iní sa pristavili pri ňom, keď prichádzal na Hlinkovo námestie na svoje pravidelné prechádzky ponúknuť ľuďom duchovnú literatúru a rozhovor. Iste si ho ešte mnohí pamätajú, zvlášť z tých posledných rokov, keď verne, či v lete, či v zime, vozieval manželku na vozíčku do centra mesta... Scestovaný, sčítaný, skromný a chápavý. Plný noblesy, šarmu a nenapodobiteľného humoru. ■

Tibor Máhrík

*„Na evanjelizácii
v Zlíne v roku 1947“.
(Fajfr vľavo).
Sediaci je kazateľ
František Urbánek,
vtedajší predseda cirkvi.*

Spomienky na Vladimíra Fajfra

I když byl většinu svého života zdravý a plný energie, uměl moc hezky jednat s nemocnými. Když jsem například onemocněla a musela jsem zůstat v posteli, nezapomenu nikdy na jeho slova, se kterými přišel do mého pokoje a řekl: „Tak co, děvčátko, co bys chtěla, co můžu pro Tebe udělat?“ V běžném životě naší rodiny spíš převládal prvek sebeovládání a neřinukání, ale jakmile nastoupila nemoc, objevila se u něj zvláštní něha a pochopení. Přiznám se, že když jsem věděla, že budu muset marodit, těšila jsem se na to, až přijdu domů, zalehnu a otec se zeptá...

Jana Fajfrová – dcéra

Otec měl dobrodružnou povahu. Pověstné byly také jeho cesty na večerní biblické hodiny. Občas se vydal na stanici do Pozlovic po svých. Ze Zlína, kde jsme bydleli, to bylo tam a zpět hodně přes 30 km. Měl svoji trasu přes Vizovické vrchy, v létě pěšky, v zimě na svých jasankách s kandahárem a v pevných sjezdových botách, žádné běžky. Vracel se domů po půlnoci. Když jsem se ho ptal, jak se mu šlo v noci tmavým lesem, většinou se šibalsky usmál a řekl, že mu na cestu pěkně svítil měsíc.

Z Českých Budějovic zase jezdil na stanici do Trhových Svinů a do Českého Krumlova na kole. Jednou za deště při prudkém sjezdu na mokré silnici spadl a solidně se potloukl. To mu nezabránilo, aby do Svinů nějak dorazil, nejhorší rány si ošetřil a se zkrvavenou tváří kázal na biblické hodině, jakoby se nic nestalo.

Ovšem nejsilněji se mi vybavuje jeho naprostá důvěra v Boží vedení, nezdolný optimismus a radost ze života. Téměř při každé příležitosti vydával svědectví o Pánu Ježíši; v obchodě, ve vlaku, sousedům, stopařům, ve městě, na sjezdovce, zkrátka bylo by netypické, kdyby někoho nechal jen tak bez evangelia. Vystihuje to jeho oblíbený verš: „Nestydím se za evangelium Kristovo, je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří“ (Ř 1,16).

Daniel Fajfr – syn

Vlada Fajfra vačšina Žilinčanov v posledných rokoch jeho života registrovala ako zvláštneho starého pána, ktorý vozí manželku na invalidnom vozíku a rozdáva letáky okoloidúcim. Ako sme ho však vnímali my, ktorí sme ho poznali bližšie?

Vidím ho v riflách s kowbojským opaskom a červenej vetrovke, ako ide s nákupom z TESCO. Povie nám, čo kúpil na večeru a že sa má dobre, až na to, že má tú rakovinu, čo zase ale nie je až taký problém... Len od dcéry Jany, ktorá s ním žila posledné roky vieme, že doma bol často slabý a zraniteľný, ako každý iný starý človek.

Vidím ho usmiateho, spokojného, ako sedí v pondelok v modlitebni, v stredu v mládeži a v nedeľu na bohoslužbe, hoci už pár rokov takmer nepočuje, čo sa tam hovorí.

Vidím ho, ako sa v prvej rade významne díva na hodinky a naznačuje

tak našim neskúseným mladým „starším“ za kazateľnicou, že je čas ukončiť ich ohnivú reč.

Počujem jeho hlas v telefóne, ktorý sa zaujíma o to, či sme už zdravší a ako pokročila choroba nás či našich detí. Počujem, ako nás pri nedeľných chválach vyzýva: „*Spievajte tak silno, až sa rozbijú okná!*“ a žmurkne na nás: „*Moja žena to zaplatí.*“

Neraz mi za stolom pri záverečnom Amen preblesne myslou pieseň, ktorou sa u Fajfrov končila modlitba: „Ježiš nesklame, Ježiš nesklame, Zem i nebo pomínúúúú, však Ježiš nesklame!“ A za ňou anglická verzia. Alebo iná z kategórie „vlastná tvorba“, z čias, keď ešte ujo hrával na klavíri. „Máme všetci veeeľkú rááádost!“ Melódia bola vždy rovnaká, slová sa líšili od príležitosti a slôh bolo neúrekom.

Zlatica Kramárová

Posledné roky s manželkou Ruth

Pripravil a rozhovory viedol:
BOHUSLAV PIATKO
Foto: JARMILA MORAVSKÁ,
SLAVOJ LACO,
BOHUSLAV PIATKO

ZBOR KALINOVO

DUCHOVNÉ PREBUDENIE V NOVOHRADĚ

(zdroj: NAĎA LACOVÁ: Duchovné prebudenie v Kalinove a okolí, 2002)

Začiatky kresťanstva

Najstaršia obec v tomto okolí, Hrabovo (grab, pohrebisko), hlavne Pusté Hrabovo, alebo Nižný Grab, bola známa už pred začiatkom prvého tisícročia. Vo Vyšnom Grabe, terajšom Hrabove, bol už v roku 1179 kláštor bielych mníchov premonštrátov – francúzsky rád, ktorého zakladateľom bol sv. Norbert, arcibiskup na Devíne.

V Kalinove bol zemepán pán Etré, potom aj rodina Batta (doložené od roku 1279). V 15. storočí bolo Hrabovo poplatné filákovskému hradu (1435).

Stopy husitov

Od 15. stor. bol náš kraj, juh stredného Slovenska, zasiahnutý Božím svetlom, akoby v určitých vlnách. A takou vlnou bol aj príchod Husitov. Je známe, že v 15. stor. tradičná cirkev bola skôr tmou ako svetlom, keď sa začali šíriť myšlienky Jana Husa, ale aj Chelčického a iných Českých bratov. Pred prenasledovaním sa z Čiech a Moravy prisťahovali celé rodiny aj obce.

Niekde si stavali nové kostoly (Poltár, České Brezovo, Váľkovo). Inde staré kostoly prešli aj s obyvateľmi k novej cirkvi (Hrabovo).

Koniec 19. a začiatok 20. storočia

Duchovné prebudenie prišlo zo západnej Európy prostredníctvom svetoznámych evanjelistov Moodyho, Finneja, Torreya a iných. V Čechách v tomto duchu pracovala Slobodná reformovaná cirkev, ktorá vydávala časopis Betánia a ten sa dostal aj na Slovensko a do Novohradu.

Za čitateľmi Betánie chodil misijný pracovník Ján Chorvát. Tak prišiel aj do Tisovca a Váľkova, kde na odporúčenie farára Bodického objednávali časopis Betánie v rodinách Valachovcov a Findovcov.

Na svoju 12. pešiu túru do Tisovca si J. Chorvát spomínal takto: „15. 3. 1898 som odcestoval najprv do Kremnice a odtiaľ 16. 3. do Lučenca, kde som prišiel vlakom ráno o piatej a hneď som sa vydal na

cestu. Prešiel som, s modlitbou za prebudenie, cez Kalinovo, predtým peknou dubovou horou. Potom cez Brezničku, Zelenô, Poltár, kde práve robili hradsú, odtiaľ na Slanú Lehotu. Rýchlo hore do vrchu, až som konečne uvidel pod sebou Váľkovo. Chvíľu som si odpočinul a potom rýchlo dolu. Ale som sa preniesol s tým mojim kufíkom! Zostal som tam do druhého dňa a potom pokračoval cez majery do Hrachova. Tam na rúbanisku, neďaleko chalúp v poli, som sa rozhodol, že sa budem, s pomocou Pánovou, snažiť o osamostatnenie, aby som nebol na misii závislý, lebo ma trápilo brať každý mesiac 50 zlatiek a nevykonať toľko, ako som si myslel, že by som mal vykonať.“

Na začiatky spomína

aj Dr. Ján Valach:

„V zhromaždeniach sme spievali najprv z Tranoscia, v strede a na konci schôdzky z Piesní Sionských, ktoré vyjadrovali radosť zo spásenia a oslavovali prítomného Pána. V roku 1917 v Rovňanoch spievala váľkovská mládež štvorhlasne pieseň preloženú z Kresťanského kancionála. Evanjelizačná práca, hlavne s mládežou, sa bez piesní nezaobíde. Piesne priťahujú, kde sa v domácnosti nespieva, veľmi sa ochudobňujú deti. Duchovné piesne sa ozývali aj po chotároch, spievalo sa na poli i doma.“

V Novohrade sa v tých časoch na mnohých miestach stretávali veriaci ľudia.

Vo Váľkove u Jána Valacha a od roku 1910 u Findov-Srniakovcov a u Pokorádich-Čičelov.

V Pondelku sa zhromažďovali u J. Almásiho, **v Českom Brezove** u P. Hroncovej-Bartove. Veľké stretnutia bývali **v Ozdine**, kde ich viedla Zuzana Betinová, ďalej **v Bystričke, Zelenom, Brezničke, Cinobani, Hradišti, Krnej, Poltári** (u Lacov), **v Málinci a v Kalinove**. Málince a Kalinovo boli dve spoločenstvá, ktoré po zakázaní Modrého kríža prešli do Jednoty českobratskej, aby si zachovali možnosti spoločného zhromaždenia.

Zhromaždenie veriacich v Ozdine v roku 1920

KALINOVO

MIROSLAV MORAVSKÝ

Kalinovo bolo posledné z obcí v tomto kraji, kde prišlo prebudenie. Bolo to počas prvej svetovej vojny, keď väčšina mužov bola na fronte a doma zostali len ženy, deti a bieda.

Prvé stretávania boli na Hrabove u Oravcov (Ozdinkov). Prichádzali prví misijní pracovníci z Tisovca a Starej Turej, ktorí ich povzbudzovali a viedli k odovzdaniu života Pánu Bohu a hlbšiemu poznaniu Písma.

Štefan Križáni spomína: „Naša mamička bola veľmi ustarostená, ostala sama s piatimi deťmi. Muž bol na srbskom fronte, v mlyne nebolo čo mlieť... Raz večer však prišla domov zo stretnutia s nákupcom syra z Tisovca Šturmanom, ktorý do Kalinova ako prvý priniesol evanjelium, viditeľne šťastný. Priniesla si malú Kralickú bibliu a hneď mi z nej čítala. Doma sme síce mali veľkú rodinnú Bibliu, ale ona chcela mať svoju.“

Čas ukázal, že pripojenie sa k českobratskej cirkvi bolo správne rozhodnutie, pretože takto sa udržala kontinuita duchovnej práce na rozdiel všetkých ostatných spomínaných obcí, kde sa postupne táto duchovná práca rozplynula v evanjelickej cirkvi, ktorá v tom čase trpela nedostatkom duchovne obrozených farárov. Veľký vplyv mal aj odchod významnej časti mladej generá-

cie na štúdiá, hlavne do Bratislavy, kde väčšina z nich zostala a posilnila bratislavské prebudenecké zbory.

Pobožnosti v Kalinove sa presunuli do domu rodiny Kočalkovcov, ktorý neskôr Cirkev bratská odkúpila a v roku 1979 tu pristavali modlitebňu. Zborovú stanicu pravidelne navštevovali kazatelia z Bratislavy, Levíc a B. Bystrice. Z domácich ako laickí kazatelia a vedúci stanice pôsobili: Štefan Križáni (do roku 1971), po ňom Ján Kočalka a od roku 1989 Miroslav Moravský.

Vývoj za posledných 10 rokov

Pán Boh sa priznal ku kalinovskému zhromaždeniu a zachoval ho v časoch totality aj napriek silným tlakom na jeho likvidáciu. Po roku 1989, keď sa otvorili nové možnosti duchovnej práce, aj naše malé spoločenstvo začalo hľadať cestu k ich využitiu. Uvedomovali sme si, že teraz je čas na odstránenie istej izolácie, do ktorej sme sa počas 40 rokov v pomerne nemennom dedinskom prostredí dostali.

Pri hľadaní spôsobov účinného oslovenia okolia sme sa presvedčili, že na to, aby nás ľudia počúvali, nestačí len hovoriť evanjelium, ale je potrebné, aby bolo viditeľné v našich životoch.

pokračovanie na str. 23 ➤

MIROSLAV ORAVEC

Miroslav Oravec. Narodil sa v 15. 2. 1939 v Kalinove. Študoval na gymnáziu v Lučenci a po skončení Chemicko-technologickej fakulty SVŠT v Bratislave dostal umiestnenku na východné Slovensko do Bystrého. Tam sa stal členom prešovského zboru, ktorý mal v tom čase 33 staníc, a tak ho kazateľ František Ciesar veľmi rýchlo začal zapájať do služby. Jeho budúca manželka Milada v tom čase ešte študovala v Bratislave na lekárskej fakulte. Ešte počas jej štúdia sa zosobášili, narodili sa im dve deti, syn Bohdan a dcéra Viera a manželka dokončila vysokú školu v Košiciach.

Neskôr sa narodil najmladší Martin. Profesionálne pôsobil v Prešove, Košiciach, v Turnianskom Podhradí a neskôr opäť v Košiciach. V roku 1992 ho Predsedníctvo CB požiadalo, aby sa stal kazateľom na plný úväzok, pretože v tom čase už dokončili stavbu modlitebne v Košiciach a vznikol tam samostatný zbor. Po pätnástich rokoch pôsobenia ako laický kazateľ vstupuje naplno do služieb cirkvi. V Prešove a Košiciach celý čas pracovala v staršovstve prešovského zboru, po presťahovaní do Košíc aj ako vedúci tamojšej stanice. Stanica fungovala spolu s BJB. Postupne sa začala vynárať potreba osamostatnenia a prevzatie zodpovednosti za šírenie evanjelia a duchovné budovanie našich rodín. V rokoch 1997–2005 pôsobil dve volebné obdobia ako predseda RCB. Dnes, ako dôchodca, je kazateľom zboru a zároveň sa podieľa na ranných pobožnostiach v Betánii.

Miroslav Oravec mi rozprával o svojom živote v Kalinove, kde sme sa nedávno stretli na slávnosti pri príležitosti otvorenia Betánie. A pri spomienke na svoje účinkovanie v Rade CB, kde bol dve obdobia predsedom, sme vlastne plynule prešli do rozhovoru. Práve o neľahkej práci predsedu Rady.

Ako spätne hodnotíte vaše účinkovanie v tejto funkcii?

Keď som bol zvolený po prvýkrát, tak som videl svoje poslanie v tom, aby sa otvorili rozhovory o vedomom budovaní súdržnosti našich zborov, ktoré vedie k vzájomnému poznávaniu, spolupráci, službe a zblíženiu. Po osemdesiatom deviatom roku zbory začali pracovať dosť izolovane. Tak trochu kopírovali západné vzory. Vnímal som toto smerovanie ako nežiaduce. Našťastie, nebol som sám. V tom čase sme ako Rada boli postavení pred problémy v prešovskom zbore, kde hrozilo až jeho rozdelenie. Na východe som pôsobil 30 rokov, tak som sa snažil v rámci mimoriadnej vizitácie pomáhať pri riešení týchto problémov ako sa dalo. S Božou pomocou sa to podarilo. Takže to prvé volebné obdobie bolo náročné, pribudli nové úlohy vyplývajúce zo života zboru v BB, ZČS. Nebolo to však len obdobie ťažkostí, ale aj novej vízie pre našu cirkev, ktorá bola formulovaná v celom kontexte poznania minulosti aj prítomnosti, orientujúca

sa na prácu v budúcich rokoch. Motivovali sme zbory a samostatné stanice k premýšľaniu a vypracovaniu projektov na založenie samostatných zborov. Spoločná práca vždy cirkev zjednocuje. Som vďačný Pánu Bohu, že zbory sa znovu začali vyhľadávať a oceňovať obohacujúci vplyv vzájomného spoločenstva. Najprv to začalo pri východoslovenských zborech. Tamojší kazatelia a staršovstvá sa stretávali ešte skôr, ako sa vytvorili senioráty. Lahšie sa žije, keď zbor nie je osamelý a prežíva, že je nesený modlitbami i praktickou pomocou bratov a sestier aj z iných zborov v časoch dobrých aj zlých.

No ja som sa nedávno stretol aj s názorom, či je vôbec potrebná takáto maličká cirkev, že zbory by jednoducho prežili aj bez nej...

Viem, že sú aj takéto predstavy a názory o fungovaní zborov. Ale tým by sme sa veľmi ochudobnili. Nemá každý obdarovanie na všetko, výmena skúseností je nesmierne dôležitá, zbory sa jednoducho nemôžu uzatvárať do seba, lebo to je iba zdanlivá sloboda a samostatnosť, v skutočnosti ich to oslabuje. Rád som viedol rozhovory s kazateľmi a staršovstvami, nielen aby som poznal ich situáciu, starosti i túžby, ale aby sme v rámci celej cirkvi videli, ako sa navzájom potrebujeme. Žiadal som kazateľov, aby systematicky koordinovali vzájomné návštevy pri službe

Slova. Dávali dobrý príklad. Veď aj kazateľ má len určitý dar, a ďalší má zase iný, každý je inak špecifický, vidí veci z iného uhla pohľadu. Keby sa uzavreli, myslím si, že by sa jednostranne vyvíjali, a nezúročovali by dary, ktoré im dal Pán Boh. Neplnila by sa ani Božia vôľa, že cirkev má byť jedným telom. Cirkev je telo, a my sme údy, nielen ako jednotlivci, ale aj ako zbory.

Takže prvé obdobie naplnilo vaše predstavy o pôsobení predsedu Rady CB. Prečo tak nehodnotíte aj svoje ďalšie účinkovanie na tomto poste?

V druhom období kazateľ Peter Prištiak odišiel z Banskej Bystrice na východné Slovensko. V Kalinove začal ako asistent pôsobiť Jožko Fábik a v Banskej Bystrici Jožko Kušnierik, tiež ako asistent. Takže obidva zbory potrebovali administrátora. Rada rozhodla, a nemyslím si, že to bolo najsprávnejšie, aby som obidva zbory administroval ja a zároveň bol aj predsedom Rady. V praxi to znamenalo, že som mal minimálne dve nedele v mesiaci viazané na tieto zbory (vysluhovanie VP členom zhromaždenia, náročné rokovania staršovstiev, popritom pohreby atď.), čím samozrejme trpeli ostatné zbory a celocirkevná práca. Nemohol som tak často navštevovať zbory a nemohol som sa ani plne venovať práci, ktorú si vyžadovala táto funkcia. A to ma ➤

NASLEDOVANIE A NAŠE PODMIENKY AKO ODPOVEDE

(Zamyslenie nad Lk 9,57–62)

Keď čítame evanjeliá a pozorujeme, ako Pán Ježiš žil, konal, ako viedol rozhovory, tak sme často prekvapení. Jeho priliehavými podobenstvami, odpoveďami na otázky, ktoré viedli k poznaniu pravdy a nepriateľov odzbrojovali.

S radosťou prežívame, ako prijíma hriešnikov, potešuje zamútených, povzbudzuje ustrašených, ako sa stavia po boku neuznaných a karhá, napomína vysokomyseľných a pyšných. Krátka správa Lukášovho evanjelia nás ničím ruší a znepokojuje. Radi by sme Pánovi Ježišovi poradili: „Pane, nemal by si s ľuďmi, čo ťa chcú nasledovať, hovoriť ohľadupľnejšie, jemnejšie, ústretovejšie? To je príliš tvrdé, tak si predsa nemožno nikoho získať. Ľudia sa získavajú tým, čo chcú počuť, čo ich poteší.“

Pán Ježiš nešiel touto cestou, keď mu v synagóge v Nazarete „tlieskali“ za ľúbezné slová, ani vtedy, keď ho po zázraku nasýtenia chceli urobiť kráľom. Tento rozdiel medzi nami a Pánom Ježišom je v hĺbke poznania pravdy, poznania skutočných potrieb a podstaty človeka, závažnosti Božích nárokov na nasledovanie. Hovorí sa o stretnutí s tromi ľuďmi, pričom každý je v inej situácii, má iné potreby. Tomu, kto ho chce hneď nasledovať, akoby to Pán Ježiš vyhováral. Od tých, čo chcú malé pozhovenie, chce viac ako sú schopní. Pri tom, ktorý chce pochovať mŕtvého otca, nás postoj Pána Ježiša ruší. No Pán poznal srdce tohto človeka. On potreboval počuť, že nasledovanie je viac ako náš súhlas, je také vážne, že ruší aj tie najužšie vzťahy, konvencie a tradície. Keď dôjde na „lámanie chleba“, čo zvíťazí? Aj nás prenasleduje taký vnútorný hlas pri rozhodovaní? Mne sa to patrí, to je rodinná, cirkevná, naša tradícia, tradícia spoločnosti, v ktorej žijem. Čo je na tom zlé?

Aj my môžeme byť v situácii toho, čo sa chce najprv rozlúčiť so svojou rodinou. Rozlúčka so živými nebýva jednoduchá. Veď to sú naše živé a najbližšie vzťahy s príbuznými, priateľmi, ktorých milujeme a opustiť ich znamená stratiť

časť seba. No naši živí sú aj naše ambície, plány, predstavy, s ktorými je náš život pevne prepojený. Často je to tak, že chceme Pána Ježiša nasledovať, ale zároveň aj zotrvať pri našich mŕtvych a živých. No Pán Ježiš to vidí ako duchovnú rozpoltenosť, ktorá nám bráni, aby sme robili ďalšie kroky na ceste nasledovania. Obaja chcú nasledovať, ale s podmienkou. Obe podmienky sú ľudsky opodstatnené, ale bránia a zdržujú, ohrozujú nasledovanie, a preto neobstoja pred Pánom.

A je tu ten, čo nedáva žiadne podmienky. Je ochotný nasledovať ihneď a kamkoľvek. Pán Ježiš mu to však vyhovára. Prečo, Pane, prečo ho nepovzbudíš? Pripomína nám to podobenstvo o stavbe veže, ktorá nebude dostavaná. Za týmto jeho postojom je však otázka: Vieš naozaj, pre čo si sa rozhodol, čo ťa to bude stáť, keď ma budeš nasledovať? Nestačí dobre a správne začať, pokračovať, ale aj dokončiť, až do konca zostať verný v nasledovaní. Tak ako to vyznal apoštol Pavol Timoteovi: *Bojoval som dobrý boj, beh som dokončil, vieru som zachoval*. Za tým je záver – korunovácia. Najviac začiatočníkov je vraj v učení sa cudzích rečí a hre na hudobných nástrojoch. Kto vie, či sem nepatria aj nasledovníci. Začnú s nadšením, rozbehnú sa, ale po čase ich to prejde. Zostanú ako rozostavané veže. Takí môžu byť aj nasledovníci Pána Ježiša. Dokonca môžu všetko postaviť na svojom nadšení, úsilí. Potom je to dom so základom na piesku. Ten nemôže vydržať povodeň ani víchricu. Nasledovanie Pána Ježiša je oslobodiť sa od našich mŕtvych i živých, oslobodiť sa od seba, vynechanie podmienok. Máme túto slobodu? Budeme nasledovníkmi aj vtedy, keď nasledovať znamená ísť na iné miesto, do inej práce, opustiť to, na čo sme si zvykli, prijať nové povinnosti, zodpovednosť na Pánovej vinici? Vieme nasledovať bez podmienok, ísť tam, kam nás On volá alebo poslať? Možno aj cez bratov a sestry nám zjavuje, že máme hľadať Pánovo vedenie, aby sme naplnili jeho vôľu.

□

mrzí dodnes, lebo som vlastne ani jedno poslanie nemohol robiť naplno.

Keby ste boli dnes predsedom, čo by bola vaša priorita?

To je ťažká otázka na jednu odpoveď. Vyjadril by som to asi takto: rozvíjať všetko, čo sa v priebehu rokov osvedčilo, čo cirkev obohatilo a viedlo duchovne z plytčín do hĺbok. Som rád, že prebieha biblické vzdelávanie. To by malo byť spojené s vyhľadávaním

obdarovaných pracovníkov, ktorí na potreby cirkvi budú ochotní odpovedať poslušnosťou. Osobne ma veľmi mrzí, že kazatelia sú v súčasnosti priveľmi fixovaní na svoje zbory. Nevidia dôvod k zmene pôsobenia. A to je veľké ochudobnenie aj ich, aj cirkvi. Spomenul som to aj na jednom stretnutí správcov zborov. Pokiaľ sa nevyskytne kázenský dôvod, či silnejšia opozícia, tak radšej zostať a nemeniť. Veď argumenty sa vždy nájdu. Keď sme oslovovali kaza-

teľov na obsadenie miesta v Kalinove, tak sme sa v piatich prípadoch stretli s odmietnutím. Nedávno RCB pozastavila ordinácia trom kazateľom. Po formálnej stránke by som asi uprednostnil iný postup, ale v princípe chápem jej rozhodnutie. Máme len toľko kazateľov, koľkí sú ochotní vstúpiť do služby. Niekde by oni chceli, ale kde ich potrebuje cirkev, či je to v meste alebo na dedine.

□

KALINOVO DNES

MIROSLAV MORAVSKÝ je členom staršovstva od vzniku zboru v r. 2001. Od roku 1989 tu pôsobil ako vedúci laický pracovník stanice. V apríli tohto roku ho zvolili za člena Rady CB, kde zastupuje vari najmenší dedinský zbor CB. A práve od schopnosti samostatne existovať sme sa odrazili pri našom rozhovore.

Kalinovo dlhé roky fungovalo ako stanica levického a neskôr banskobystričského zboru. Na samostatnú existenciu takýchto zborov sú rôzne názory. Ako to vnímaš ty, dlhoročný vedúci stanice a starší zboru?

Dnes si existenciu zboru nemožno predstaviť bez súčasného fungovania Betánie... To je však dnešok. Pôvodná stanica bola vlastne pozostatkom rozsiahleho prebudeneckého hnutia v Novohrade (viď predchádzajúcu kapitolu). A nech si to maľujeme na ružovo ako chceme, stanica bola izolovaná skupina, o ktorej vedeli, že je, ale málokto vedel, čo sa tam vlastne deje. Spôsobil to komunistický systém, ktorý veriacich cieľavedome izoloval, no hlavne mentalita ľudí. Keď sa o dačom vie málo, ľahko sa na to všeličo nalepí. A keď sa situácia opäť uvoľnila, stála pred nami úloha narušiť túto izoláciu a zrušiť nálepky, ktoré nás zahmlievali. Otvorila sa nám možnosť začať sociálnu prácu. A tak do toho vstúpila Betánia. To bola činnosť, ktorej každý rozumie, ktorú možno vidieť a hodnotiť. A to bol impulz na oživenie celého spoločenstva.

Ako by si charakterizoval tento zbor?

Ja som sa sem priženil. Prišiel som sem z veľkého levického zboru a musím povedať, že celkom zámerne. Akosi som cítil, že v menšom zbore je moje miesto, že tu môžem byť užitočný. Profesionálne ma mnohí odpisovali,

že som sa tu zahrabal, no civilná profesia nebola mojou prioritou, a život nakoniec ukázal, že Pán Boh ma viedol aj v zamestnaní a pomohol vyriešiť aj tieto existenčné záležitosti. A čím ma toto prostredie a títo ľudia zaujali? Tým, že išlo o malú, izolovanú skupinku v prostredí, kde každý o každom všetko vie, boli títo ľudia v ustavičnom ohni, akoby v prvej línii stretu so svetom, boli to zocelení kresťania. Nebolo sa za koho skryť, utiahnuť sa do anonymity... proste a jasne: prvá línia. A to mi imponovalo a priťahovalo ma k nim. Aj dnes môžem povedať, že tu veriaci majú v sebe čosi pevnejšie, odolnejšie, ako vo veľkých mestských zborech. No problémom bola stále izolácia. Nálepka čudákov stále zostávala. Pre niektorých farárov sme boli sektári, a oni to intenzívne o nás aj šírili. Až príchod Betánie začal meniť vzťahy vonkajšieho sveta k nám.

Pozorne som si prečítal diskusiu v *Dialogu* (č. 2) na túto tému a nesporne má v istom smere Ondrej Garaj pravdu, a nemožno nad smerovaním takýchto činností mávnuť rukou. Ale isté veci v jeho článku chýbajú, tie, ktoré sa stali tu u nás. Betánia mala a má obrovský význam pre náš zborový život. Vytiahla nás z izolácie a doslova zmenila imidž CB v tomto okolí. A pre nás je Betánia svojím spôsobom misijné pole. Betánia nie je zborom, ani cirkvou – a nikdy nebude, ale je misijným poľom, pretože zamestnanci nie sú ľudia zo zboru. V tom má Ondrej Garaj pravdu: my si naozaj najímame

cudzie, čiže to nie je aktivita v zmysle novozmluvnej diakonie. Ale prináša svoje ovocie.

Ak tomu dobre rozumiem – bez Betánie by zbor neprežil?

No, neviem, či sa to dá až tak povedať, ale možno by stačila iba stanica. Na bohoslužby chodí takých 30–40 ľudí. Bolo by nás, samozrejme, viac, ale poštihuje nás to, čo všetky vidiecke zbory a oblasti s veľkou nezamestnanosťou – mladí odchádzajú.

Je za každým odchodom len nezamestnanosť?

Nuž, možno keby sme boli určité veci riešili dôslednejšie, tak mnohé by mohlo vyzerat' inak. Keby sme boli možno citlivejší voči potrebám iných. Takže to, že zbor čo do počtu veľmi nerastie, by som nezaväzoval len na to, že niet roboty.

Takže, môže dačo spraviť aj zbor?

V našom prípade asi áno. Nemyslím len na deti veriacich, čo odchádzajú do škôl. Napríklad aj v Betánii nám ešte nezafungovalo všetko tak, ako by mohlo. Sú tu rezervy aj možnosti.. Naša dedina rastie, v budove máme malú čajovňu, kam chodia mladí ľudia z celej dediny...

... niečo ako levický Kontakt?

Možno nie celkom. My sme si povedali, že to zatiaľ bude také „nízkoprahové“. Zatiaľ tam nerobíme ➤

pokračovanie zo strany 19

Misijsná aktivita musí byť teda spojená s praktickou službou iným, tak ako to vidíme v živote Pána Ježiša. Hľadanie, spojené s modlitebným zápasom, vyústilo do plánov na založenie diakonického zariadenia pre starších, nevládnych, na pomoc odkázaných ľudí. Po získaní objektu a nadviazaní kontaktu so združením Betánia sa tieto plány skonkrétizovali a začala projektová príprava zariadenia. Po jej ukončení sa na jar roku 1998 rozbehli stavebné práce a 13. mája 2000 bolo slávnostné otvorenie Domu Betánia, ošetrovateľsko-opatrovateľského centra. Preinvestovalo sa viac ako 15 mil. Sk, všetko z príspevkov domácich a zahraničných darcov. Do roku 2001 Dom Betánia vstúpil ako plne obsadené a funkčné zariadenie. Je nám úplne jasné, že s našimi obmedzenými ľudskými a finančnými možnosťami by toto dielo nemohlo byť úspešne dokončené, a tak

je Dom Betánia pre nás jednoznačným dôkazom Božej pomoci a potvrdením správnosti cesty, po ktorej sme vykročili.

Zbor CB v Kalinove má v súčasnosti 22 plnoprávných a 2 prípravných členov, 6 detí navštevuje nedeľnú besiedku. Pravidelné nedeľné pobožnosti navštevuje 30–40 ľudí. Tie sa konajú v priestoroch Betánia. Pravidelné biblické „hodiny“, o ktorých možno hovoriť ako o rozhovoroch nad Písmom, sú v stredu večer v zborových priestoroch. Tam alebo v rodinách bývajú aj nedeľné popoludnia zamerané na rôzne témy. Zbor zabezpečuje aj duchovnú starostlivosť o obyvateľov Betánia cez ranné stíšenia. Tu sa uplatňuje aj spolupráca s evanjelickou a. v. a rímsko-katolíckou cirkvou. Zbor sa snaží Betánium podľa svojich možností podporovať aj finančne. Okrem dobrých skúseností a práce v zbere máme aj problémy, ktoré nás v súčasnosti limitujú. Náš re-

gión známy silikátovou výrobou (šamot, sklo, keramika) sa po privatizáciách dostal nielen do stagnácie, ale aj k poklesu, resp. odstaveniu výroby. Podobne aj v strojárstve. Stratili sa pracovné príležitosti, a tak niektoré rodiny, ktoré sem prišli, sa po čase z nášho zboru odsťahovali.

V súčasnosti, keď sa Jozef Fábik v septembri rozhodol z osobných dôvodov odísť z kazateľskej služby, zbor dočasne spravuje kazateľ Miroslav Oravec. Zbor hľadá služobníka, ktorý by prežil povolanie do duchovnej práce v našom zbere aj v Betánii. Doterajšie pozvania staršovstva zboru oslovení bratia kazatelia a vikári neprijali. Napriek tomu chceme na Božom diele, kde nás Pán Krví postavil, pracovať podľa svojich síl a obdarovaní a očakávať na jeho riešenia, ktorým sme otvorení. ■

Privítanie

Betánia

Výročie, Betánia

Pri čaji. Ujo Samko Spišák (zomrel pred spomienkovou slávnosťou)

cielené pravidelné duchovné aktivity. Naším cieľom je, aby mladí nezakotvili v krčme a na diskotéke, ale v našej čajovni, kde sú aj kresťanské časopisy a vytvárame tam tak trochu kultúrnejšiu atmosféru. Samozrejme, často sa to končí debatami, aj rozhovormi o Bohu. Ale chcem podčiarknuť ešte raz: Nie je pre nás v tomto prípade prioritou tvrdo nastúpiť na týchto mladých ľudí. Ono to všetko má svoju prirodzenú cestu a vývoj a základná otázka o Bohu sa skôr či neskôr objaví. A v tom momente, keď sa tá otázka objaví, vtedy treba odpovedať. Ale musím povedať, že tu sme trochu zamrzli a ušiel nám vlak, ktorý som spomínal ako nevyužitú možnosť. To je naša bolesť, chýba nám duchovný pracovník, ktorý by mal

býť na mieste v čase, keď tá otázka zaznie. Ale je to cesta, ktorá je aj v našej malej dedine schodná. Lebo, ako som už povedal, mladí z dediny do čajovne chodia.

Dobre, Betánia zmenila imidž cirkvi bratskej, ale nedala jej zase nálepku sociálnej inštitúcie?

Možno je tu to nebezpečenstvo, že nás budú identifikovať ako sociálnu ustanovizeň, ale aj to je lepšie, ako voľakedajšie geto. Samozrejme, toto nie je koniec, iba krok na ceste, po ktorej sme vykročili a nesmieme zastáť.

Ste zbor bez kazateľa. Presnejšie povedané, brat Oravec slúži, ale delíte sa oňho s Betániou.

Kde je podľa tvojho názoru chyba? Ako môže kazateľ cirkvi nejst' tam, kde ho cirkev potrebuje?

My, čo sme kresťanmi dlhé roky, by sme pri spätnom pohľade na svoj život mali nájsť také rozhodnutia, ktoré by sme nespravili, keby sme neboli kresťania. A ja sa bojím, že takéto zásadné rozhodnutia pre službu sa z nášho života vytrácajú. A to nie je dobré. To je veľmi silný signál, že niečo tu nie je v poriadku. Je to výzva aj pre mňa, ako nového člena Rady:

Kde sme ako cirkev? Kam ideme, a čo sa s nami deje, keď máme takúto situáciu a nevieme si s ňou poradiť? To nie je problém len kalinovského zboru, to je problém cirkvi. ■

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE MODLITEBNE V HRÁDKU

Text: EVA BECHNÁ, Foto: ĽUBO BECHNÝ

V nedeľu 8. 6. 2008 sa v Hrádku na Sliezsku v Česku konali slávnostné bohoslužby pri príležitosti otvorenia modlitebne Cirkvi bratskej po rozsiahlej rekonštrukcii. Hostí z ďaleka aj blízka privítal domáci kazateľ Stanislav Stébel slovami kráľa Šalamúna z 1. Král. 8. Kázňou poslužil predseda Pavel Černý. Za Radu Cirkvi bratskej v SR sa prihovril tajomník Štefan Markuš a v poobedňajšom programe vystúpili s pozdravom aj ďalší hostia zo Slovenska. Mnohé prihovory a priania vyjadrovali vďačnosť za zázraky, ktoré tu pán Boh vykonal a nádej, aby sa krásna nová modlitebňa stala miestom komunikácie so svetom a prostriedkom záchranu ďalších životov. Deň pred slávnosťou, v sobotu pozvali Hrádeckí aj zástupcov verejného života, aby sa im poďakovali za prejavenú priazeň a vydali svedectvo o Božom diele. Modlitebňu zrekonštruovali za rekordných desať mesiacov, počas ktorých prežívali neobyčajné Božie vedenie a ochranu. K slávnostnej atmosfére prispeli svojimi mimoriadnymi hudobnými výkonmi spevokoly a orchester z Hrádku, Bystřice a Horní Suché.

Zrekonštruovaná
budova modlitebne

Pavel Černý

Slávnostné
zhromaždenie

Stanislav Stébel

Požehnávanie
starších

Štefan Markuš

VIERA A ROZUM – vylučujú sa navzájom?

DALIBOR KRUPA

RNDr. Dalibor Krupa, PhD., DPhil., je vedeckým pracovníkom SAV v oblasti výskumu elementárnych častíc. Je autorom viac ako 100 vedeckých publikácií. Zakladajúci predseda Slovenskej fyzikálnej spoločnosti, čestný člen Európskej fyzikálnej spoločnosti, Americkej, Anglickej, Ruskej, Nemeckej a viacerých ďalších fyzikálnych spoločností.

Predstava o tom, že sa viera a rozum vzájomne vylučujú, formuje myslenie mnohých našich súčasníkov. Je to predstava, ktorú sme zdedili z éry racionalizmu, hoci pôvodným zámerom zakladateľov racionalizmu bola snaha lepšie pochopiť Božie stvoriteľské skutky a nie zbožštiť rozum. Predstavitelia súčasnej materialistickej filozofie, opierajúci sa výlučne o uplatnenie rozumu vo vede, popierajú vieru v Božiu existenciu. V snahe uplatniť rozum idú tak ďaleko, že potierajú akýkoľvek prejav viery, nielen vieru v Boha. Slovo viera nemá v ich slovníku miesta, iba ak v pejoratívnom zmysle.

Na druhej strane, s narastajúcim vplyvom postmoderného relativizmu v západnej civilizácii a s jej takmer nekritickým otváraním sa rôznym východným náboženstvám, sa mnohí ľudia prikláňajú k názorom, ktoré podceňujú rozum a uprednostňujú skôr emocionálne a intuitívne prístupy. Aj niektorí kresťanskí teológovia stavajúci sa na obranu viery mali tendencie podceňovať úlohu rozumového poznania. Patril k nim napríklad významný teológ Karl Barth (1886–1968). Podľa neho je rozum vždy „nevereckým rozumom“, takže viera je vždy nevyhnutne v rozpore s rozumom, keďže viera je dielo Božie a nevera ľudské.

Jedni tvrdia, že viera ide slepo proti rozumu, druhí, že rozum ide slepo proti viere. Pod rozumom chápeme intelektuálnu schopnosť vyvodzovať závery z predpokladov. Viera však nie je iba niečo, čo sa uplatňuje výlučne v náboženskom živote. Nie je to len súhlas s niektorým náboženským vyznaním. V bežnom živote má viera skôr charakter dôvery. Dôverujeme, že nás lietadlo spoľahlivo dopraví do cieľa. Každú činnosť v podstate začíname s vierou, že sa nám dielo podarí. Bez tejto prirodzenej viery by sme nemohli ani žiť.

Hlbšou analýzou úloh viery a rozumu v poznávacom procese sa dá dospieť k tvrdeniu, že oboje, rozum aj viera sú navzájom nerozlučne späté, že neexistuje rozumové poznanie bez viery, ani poznanie založené iba na viere bez uplatnenia rozumu.

U neexaktných vied je to evidentné. Napríklad v zemepise veríme zemepisným faktom, hoci sa sami o nich väčšinou osobne nikdy nepresvedčíme. V empirických vedách je to podobne. Je nad sily jednotlivca opakovať všetky experimenty vykonané inými ľuďmi. Jednoducho veríme, že nepodvádzajú a že nimi zistené fakty sú pravdivé. No ani v takej exaktnej vede, akou je matematika, sa nezaobídeme bez prvkov viery.

Dokonca sú také dôležité, že bez nich aj matematika stráca svoj zmysel. Nové matematické tvrdenia dokazujeme na základe predošlých, ktoré sme odvodili z tých, čo boli pred nimi, až nakoniec dospejeme k samotným prvotným tvrdeniam, axiómam, ktoré už nemáme z čoho odvodiť, ale ich berieme vierou tak ako sú. Pri opačnom postupe, vychádzajúc zo základných axióm, najprv pomocou intuitívnych postupov predpokladáme pravdivosť nových tvrdení a až následne sa o nich snažíme logicky presvedčiť, dokázať ich.

Pre pochopenie druhej časti nášho tvrdenia, že neexistuje poznanie založené iba na viere, sa môžeme pozrieť na hociktorého z veľkých mystikov. Dalo by sa predpokladať, že ich poznanie získané pri osobnom zážitku viery – stretnutí s transcendentným Bohom, je iba mystickým a iracionálnym poznaním. No Mojžiš pri horiacom kre nie je v nejakom nadprirodzenom tranze, nespráva sa ako iracionálna bytosť, ale kladie logické otázky, keď sa vyhovára, uvádza logické dôvody a na otázku „aké je tvoje meno“ dostáva odpoveď – „SOM, KTORÝ SOM“. Intelektuálna hĺbka tohto mena vyvoláva bázeň v tých, ktorí aspoň čiastočne prenikli do jeho tajomstva. Podobne Pavol na ceste do Damasku pri mystickom zážitku svojho obrátenia, uprostred dramatickej situácie vedie rozhovor vyžadujúci sústredenú racionálnu činnosť: Dostáva otázku – „prečo ma prenasleduješ?“ Sám sa pýta – „kto si Pane?“, dostáva odpoveď. Ďalej sa pýta – „Čo chceš, aby som spravil?“ a dostáva veľmi jasnú racionálnu odpoveď.

Existuje ešte ďalšia predstava o úlohe viery a rozumu. Akceptuje rozum aj vieru ako rovnocenných partnerov, ale žiada, aby sa rozum nestaral do viery a viera do rozumu, lebo niečo iné je predmetom viery a niečo iné je predmetom rozumu. Pán Ježiš nás vystríha pred podobným postojom, ktorý vedie k rozdvajenej osobnosti, keď chce, aby sme milovali Boha celým srdcom, celou dušou a celou svojou myslou.

Uvedenou analýzou oboch extrémnych tvrdení sme nepreukázali rovnocennosť rozumu a viery, ale ich vzájomnú nerozlučnosť a vzájomnú symbiózu. Kresťanská viera sa líši od bežnej viery každodenného života. Je to dôvera, ktorej predmetom nie je ten, kto dúfa, ani žiadny iný človek, ale vzkriesený Ježiš Kristus. Kresťanova viera prevyšuje jeho rozum, ale nie je proti rozumu. Je to dôvera srdca, spočívajúca na adekvátnych faktoch. ■

Ste kresťan, povoláním učiteľ?

(Podporná sieť pre kresťanských učiteľov)

DANA HANESOVÁ

Viete, že v Európe existuje aktívna, modliaca sa, podporná sieť pre učiteľov – kresťanov, ktorí pôsobia či už v štátnych, súkromných alebo v cirkevných školách? Ide o Kresťanskú asociáciu európskych učiteľov EurECA (European Educators' Christian Association). V súčasnosti je do tejto siete zapojených okolo 20 európskych krajín, od Nórska po Španielsko, od Ruska po Írsko. Táto rôznorodosť vedie k stimulujúcim diskusiám a pomáha utvárať nové pohľady na to, čo to znamená byť kresťanským pedagógom v súčasnej Európe.

EurECA je jednou z organizácií uprostred Európskej evanjelíkálnej aliancie, ktorá od roku 1990 zastrešuje kresťanských učiteľov (v štátnych aj cirkevných školách) a vzdelávacie inštitúcie, zapojené v kresťanskom vzdelávaní v Európe. Snaží sa podporovať diskusiu o otázkach, týkajúcich sa kresťanského vzdelávania, povzbudzovať kresťanské vzdelávanie a pomôcť poskytovať materiály, ktoré budú pomáhať kresťanským učiteľom v ich práci. Každé dva roky sa uskutočňuje hlavná konferencia EurECA a medzitým pracovná konferencia EurECA, dvakrát ročne sú publikované Spravodaje EurECA. Špeciálna pozornosť je venovaná spolupráci kresťanských učiteľov zo západnej aj z východnej Európy, a to vo všetkých aspektoch práce EurECA. Na internetovej stránke EurECA www.hfe.org/education/eureca sa môžete dozvedieť o témach doterajších konferencií, nájsť stanovy tejto organizácie, a nazrieť do Newsletter aj do modlitebného listu. Tohtoročná konferencia bola venovaná v evanjelíkálnych kruhoch dosť zanedbávanej a kontroverznnej téme, ktorou je ochrana životného prostredia na našej Zemi. Na budúci rok bude konferencia zameraná na vyučovacie metódy v práci kresťanského učiteľa.

Pretože mám tú možnosť už dva roky pracovať s touto organizáciou a vidím jej úžasný zámer a podporný účinok na kresťanských učiteľov v rôznych európskych krajinách, rozhodla som sa prezentovať touto formou niekoľko základných informácií o tejto organizácii, aby som povzbudila každého čitateľa, ktorý je kresťanským učiteľom. Uvedomujem si, že práve učitelia sa cítia, a to hlavne koncom školského roka, duševne vyčerpaní a v žiadnom prípade by som nechcela, aby z tohto príspevku cítili nejakú ďalšiu povinnosť či aktivitu, ktorú ich niekto núti vykonávať. Naopak, z vlastnej skúsenosti a svedectiev členov v tejto sieti môžem potvrdiť, že mať možnosť podpory zo strany ďalších učiteľov, či už v národnom alebo medzinárodnom meradle, je skutočne Božím darom pre kresťanov v tejto profesii, nehovoriac o ďalekosiahlom účinku na množstvo detí, ktoré v rámci svojej práce

ovplyvňujeme. Pán Boh nás v tejto organizácii obdaroval možnosťou zdieľania sa s niekým, kto veľmi dobre rozumie, čo prežívam; pastorálnou skupinovú podporou, modlitbami, praktickými radami pre vykonávanie tejto profesie aj konkrétnymi materiálmi a mnohými ďalšími darmi, ktoré prináša so sebou spoločenstvo veriacich.

Keďže som členkou výboru EurECA, mám možnosť detailne pozorovať prácu Výboru EurECA a stretnutia učiteľov počas konferencie. Všimla som si, že každý učiteľ a jeho duchovné, ale aj profesionálne potreby sa stávajú pre ostatných predmetom záujmu. Pretože počet účastníkov konferencie za jednotlivé krajiny býva z rôznych dôvodov do určitej miery limitovaný, viacerí zúčastnení prichádzajú ako reprezentanti svojej národnej siete učiteľov. A v tomto je podpora EurECA ešte povzbudzujúcejšia. EurECA má eminentný záujem podporovať národné siete kresťanských učiteľov. V Rakúsku tak podnikla vznik vzácnnej ekumenickej spolupráce učiteľov, ktorí si navzájom pomáhajú a praktickým dôsledkom bolo aj založenie niektorých kresťanských škôl v Rakúsku.

Na záver svojho motivačného príspevku by som chcela vyvolať všetkých učiteľov materských, základných, stredných či vysokých škôl, kresťanských

riaditeľov a iných výchovných pracovníkov: Ak by ste mali záujem o spoluprácu, či už národnú v rámci SR alebo aj ako člen EurECA, ktorá by vás nezaťažovala žiadnou ďalšou povinnosťou, ba práve naopak, mohla by byť určitým zdrojom nových síl a námetov pre vašu profesiu, zapojte sa do tejto siete! Môžete tak urobiť aj cezo mňa ako národného člena výboru EurECA: dhanesova@pdf.umb.sk.

Získajte možnosť pozrieť sa na svoju profesiu z nadhľadu, z Božieho pohľadu! Nech Pán Boh požehná vašu prácu a nech vaši žiaci a študenti môžu prežiť to, že Boh je pri vás nielen v kostole a zhromaždení, ale každý deň, každú hodinu vo vašej práci – vo vašej triede!

DIALOG

mladých

2/2008, I. ročník

editorial

Jún je mesiac, v ktorom sa končí školský rok. Záverečné testy, skúšky, kopa učenia a sedenia nad knihami a projektmi namiesto toho, aby sme sa šli von kúpať alebo opaľovať. Čo nás vedie k tomu, že odkladáme zábavu kvôli škole? Má to vôbec zmysel?

Niektorí si myslia, že je dôležité byť vzdelaný a vzdelávať sa, či už pre vlastný osobný rast a túžbu niečo vedieť, alebo kvôli dobrému finančnému ohodnoteniu a určitému spoločenskému statusu, ktorý vyplýva zo získaného titulu. Stačí to? Nejde pri vzdelávaní aj o čosi viac?

Ako študentka končiaca v týchto dňoch môj prvý rok na vysokej škole pozorujem aj iný trend. Veľa mojich spolužiakov zo školy odišlo. Prečo? Aj napriek dobrým známkam mali pocit, že to nemá zmysel. Naopak, keď teraz nastúpia do práce a budú môcť zarábať, bude to pre nich oveľa výhodnejšie, veď načo im bude štúdium, keď po skončení vysokej školy aj tak nebudú robiť to, čo vyštudovali? Hrozí záplava demotivácie. Chýba výdrž, ochota bojovať aj o niečo iné, ako o rýchly a poriadny zárobok.

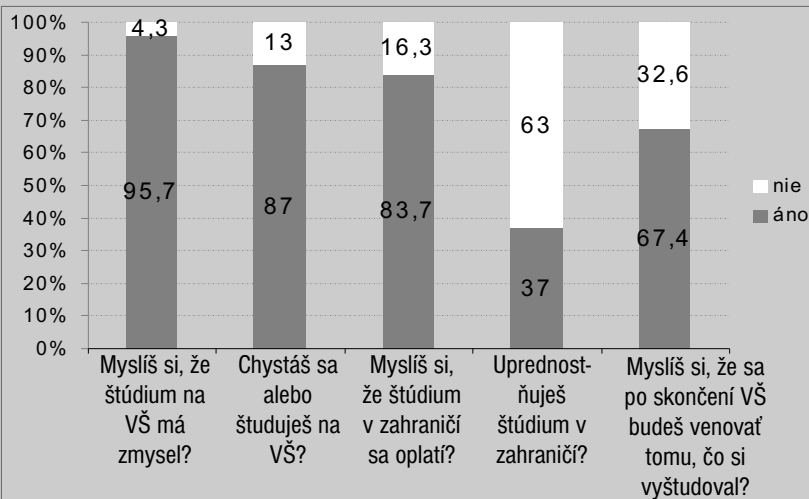
Naše vysokoškolské inštitúcie sa v svetovom meraní kvality poskytovaného vzdelávania prepadávajú nadol. Ani gymnáziá už nie sú to, čo bývali. Mužov medzi SŠ pedagógmi takmer niet. Prečo to všetko? Čo sa očakávať od súčasného vzdelania dá a čo nie? Čo máme robiť? Aké sú možnosti?

Ukazuje sa, že zahraničná škola nám môže (nemusí) poskytnúť určité výhody a tiež viac možností, ale to neznamená, že štúdium na Slovensku sa neoplatí. Dokonca aj keby sme sa v zamestnaní venovali niečomu úplne inému, to čo sme sa naučili a čo vieme, sa nám môže v živote veľmi nečakane hodiť. O tomto všetkom tu bude reč. Téma široká, ale aktuálna. Chceme sa zamýšľať, pýtať sa a hľadať múdrosť. Ved' vzdelanie by malo byť aj o múdrosti. Či nie?

Evica Kianičková
vedúca redaktorka

foto: L. Bechný

Anketa, ktorú sme robili s takmer stovkou mladých ľudí v Martine a na námestí v Žiline vyznieva na naše prekvapenie – optimisticky. Rozporuplný názor na štúdium v zahraničí zrejme odráža rozličný pohľad na kvalitu našich škôl v porovnaní so zahraničím a tiež pretrvávajúcu jazykovú bariéru. Veľa škôl ponúka zahraničím stáže, tie však ostávajú neobsadené. Akademická pôda je, žiaľ, stále zrejme vnímaná skôr ako cesta k potrebnému „papieru“, než k potrebnému poznaniu.

horúca TÉMA

Časy sa menia, menia sa aj študenti, a preto je dobré vypočuť si názor niekoho, kto sa v tomto prostredí pohybuje už nejaký ten rok, a tým pádom vidí tieto zmeny v „priamom prenose“. Doc. Emil Komárik vyučuje na Univerzite Komenského v Bratislave. Položili sme mu niekoľko otázok o tom, ako on vidí súčasnú situáciu:

- a) Pozorujete na škole zmenu záujmu o štúdium medzi mladými za posledných 10–15 rokov? Akú? Prečo?
- b) Aké vidíte príčiny nezájmu o štúdium?
- c) Môže voči tomuto negatívne trendu nejako pomôcť cirkev? Ako?

Áno, pozorujem podstatnú zmenu v záujme o štúdium. Nikdy neštudovalo na Slovensku toľko ľudí ako teraz. Je zaujímavé, že väčšinu z nich tvoria ľudia, ktorí už sú v praxi a musia si za štúdium zaplatiť nezanedbateľné peniaze. Takže usudžujem, že vysokoškolské štúdium musí mať pre nich nejakú hodnotu. Hlavný dôvod vidím v tom, že podstatne klesla hodnota maturity. Stredoškolské vzdelanie v mne blízkych odboroch ako je pedagogika, sociálna práca

a verejná správa sa nepovažuje za postačujúcu kvalifikáciu. Nevieť ako je to v technických odboroch, ale ani tam nie je situácia lepšia.

Na vysoké školy sa hlási menej uchádzačov nie z dôvodu nezájmu, ale preto, že je menej maturantov a tiež preto, že najlepší chcú študovať na najlepších školách, a to zväčša nie sú tie naše a napokon, že mnohí si musia na štúdium najprv zarobiť. A niektorí pochopia veci až na vlastnej škode.

Neviem, čo by mala cirkev robiť, ale pripomeniem jednu paralelu. Pri obsadzovaní Kanaánu Božie prikázanie znelo, že zem sa rozdelí rodinám a nebude možné sa jej vzdať. Aj keby ju majiteľ predal, po 50 rokoch sa vráti do vlastníctva rodiny. Zmysel tohto ustanovenia je jasný. Mal zabezpečiť, aby nastupujúca generácia netrpela za nerozumné správanie otcov. Vzdelanie je novodobou paralelou jubalu. Vzdelanie je príležitosťou ako netrpieť celý život za situáciu rodičov, ako sa dostať z chudoby bez ohľadu na to, ako sa do nej dostali predkovia. Nemyslím si, že jedine vysokoškolské vzdelanie je to, o čo by sa mal človek usilovať. Avšak, domnievam sa, že vzdelanie má dva aspekty, na ktoré treba myslieť. Aby človek nepostával pred pracovným úradom, musí vedieť niečo robiť poriadne, a to sa môže naučiť aj inak ako v škole. Ale na to, aby ho mohli primerane zaplatiť, potrebuje formálny doklad o ukončení školy (vyučný list, vysvedčenie, titul).

Môj osobný názor je, že nevzdelávať sa znamená istým spôsobom odmietnuť Boží plán, ktorý nám pripravil na to, aby sme mohli žiť na zemi v pokoji a bezpečne. Je to vedomé hriechne odmietnutie Božieho požehnania, hriech, za ktorý prichádza trest už v tomto živote.

načo je VŠ vzdelanie žene, keď aj tak málo zarobí, a navyše ostane doma s deťmi?

„Kto nájde ženu statočnú?... Ústa otvára v múdrosti a na jazyku má láskavé poučenie.“ Prísľ 31, 10, 26

– Vzdelanie patrí všetkým (aj biblické ženy boli vzdelané). Žiaľ, dnes je VŠ vzdelaných dievčat viac ako chlapcov – muži, vzmúžte sa!

– Dievča nevie dopredu, akú cestu jej pripravil Pán. Možno zostane slobodná, bezdetná alebo vdova...

– Nie je pravidlom, že žena zarobí menej ako muž. Ale aj keď sú financie dôležité, nemali by byť cieľom.

– Každý človek je iný. Aj ženy. Na niektorú „padajú“ múry domácnosti a doslova uteká do zamestnania. Inej prioritou je rodina, výchova detí, domácnosť.

– Odchodom z rodičovského domu som sa osamostatnila, štúdium na VŠ mi dalo nielen vzdelanie, ale aj lepší rozhľad a pohľad na ľudí a veci okolo. Roky strávené v domácnosti a po boku manžela v zbore boli úžasnou školou a príležitosťou k ďalšiemu osobnému rastu. Dnes som zamestnaná a svoju prácu mám rada, ale je nemožné dobre zvládnuť zamestnanie, rodinu, a prácu v zbore.

P.S.: Pozor VŠ vzdelanie ešte nedáva záruku múdrosti, inteligencie a úspechu v živote. „Žena, čo má bázeň pred Hospodínom, zasluhuje si chválu.“ Prísľ 31, 30

Zuzana Jurčová

rozhovor so slovenským zahraničným študentom

Dnešní mladí su demotivovaní k štúdiu. Čo si myslíte, prečo je to tak?

Ľudom sa zdá, že sú nútení učiť sa veci, z ktorých nikdy nič nebudú mať. To vyúsťuje v prístupe: „učíte ma blbosti, ja teda urobím čo najmenej (aby som prešiel) a okamžite to všetko zabudnem.“ Zlý spôsob učenia pokazí aj zaujímavé veci. Nevedel som sa dočkať toho, aby som na vysokej mohol konečne zabudnúť na literatúru, biológiu a dejepis. Pritom by som nevedel žiť bez kníh, žasnem nad prírodou a rád rozmýšľam nad tým, čo a prečo sa vo svete deje.

Ako by ste hodnotili naše školstvo s tým, čo ste zažil v USA?

V USA sa za vysokú školu nemálo platí. Štúdium je investíciou, ktorá dostane zmysel, len ak sa človek niečo naučí a je sa čo naučiť! Cieľom profesora tu nie je žiakovi ukázať, aká je nula, ale spolupracovať s ním a pomôcť mu naučiť sa veci. Nie naliať žiakovi vedomosti, ale viesť ho k tomu, aby si veci objavil sám pre seba. V mojom odbore (teoretická fyzika) som si zažil, ako sa to dá. To však znamená, že po 18 rokoch plávania slovenskými školami som musel začať veľmi tvrdo robiť, každý deň dlho do noci, spolu s ostatnými, a to bol pre mňa šok. Často som myslel, že to nezvládnem, ale motivujúce prostredie robí zázraky.

V čom vidíte význam štúdia, aj keď to nie je na „top“ škole..., ktorá otvára zrejme platové možnosti v zahraničí... teda – niekde na zapadlom mestečku Slovenska...

Študovať preto, aby som sa niečo do života naučil. Je skvelé, ak človeka pri štúdiu niečo začne baviť. Ďalšia vec je sebazpoznanie, zistiť, koľko nasadenia potrebujem, aby som tú-ktorú aktivitu zvládol. Nakoniec sebadisciplína, vedieť sa aj prinútiť to spraviť. S týmto základom človek môže ísť do

života. Pracovať vo firme alebo nejakú založiť...

Čo ťahalo Vás študovať?

Odmalička ma bavilo skúmať ako veci v prírode (a stroje) fungujú a veľmi rád sa hrám. To ma priviedlo k fyzike a matematike, ktoré som sa učil s prižmúrenými očami učiteľov, ktorí mi dovolili čítať si na hodinách vlastné knihy. Neskôr ma iní skvelí učitelia priviedli k vede, na ktorej je zázračné to, že sa človek dostáva na hranice ľudského poznania, niekde, kde ešte nikto nikdy nebol. Predstavte si, za toto snívanie a hranie s písmenami a číslami ma potom niekto aj zaplatí.

Čo by ste odkázali mladým študentom na Slovensku?

Nájdite, čo vás baví a naučte sa to robiť dobre. Využite to, že máte aj skvelých učiteľov.

Ak by ste boli ministrom školstva, kde by ste začali reformu školstva na Slovensku?

To je príťažká otázka. Viem ale, že potrebujeme viac výborných učiteľov, vedieť ich zaplatiť a neudusiť ich potenciál.

V čom vidíte príčinu toho, že zo slovenských univerzít sa ani jedna neumiestnila v prvej stovke na svete?

Hráme inú ligu. Prečo je moja súčasná škola skvelá? Je to taký kolotoč. Je otvoreným súťaživým prostredím, v ktorom študenti aj profesori bojujú o česť byť jej súčasťou. Je založená na mnohej tvrdej práci študentov, ale aj

profesorov, ktorá vyúsťuje do radosti zo vzdelávania. Ľudia sú na svoju školu hrdí. Keď si neskôr založí firmy, dávajú škole peniaze, aby pomohli aj ďalším študentom získať skvelé vzdelanie a tí študenti potom prichádzajú pracovať do ich firiem. Za všetkým teda stoja aj peniaze. Moja škola má tento rok na účte 10 miliárd dolárov (taký Harvard má 34)...

Ako nepodľahnúť „atmosfére triedy“, kde je „odpis“ snahy... Úsilie...

Zmyslom štúdia je predsa niečo sa naučiť, nielen dostať nejakú známku alebo celé štúdium nejako už len preskákať a získať ten vyťažný bezcenný papier s titulom. Je príjemné a jednoduché flákať sa, ale pre mňa sú fascinujúci pozitívni ľudia, ktorých niečo baví a robia to dobre, či je to v škole, na stavbe, alebo v laboratóriu.

Daniel Nagaj
práve dokončil doktorandské štúdium teoretickej fyziky na Massachusetts Institute of Technology (MIT)

výzva

Týmto by sme radi vyzvali všetkých mladých, aby sa zapojili a dali nám o sebe vedieť. Čo majú nové, čo sa u nich deje, čo organizujú. No reagujte aj na aktuálne témy, možno aj na tú, čo sme nadhodili, alebo navrhňte iné. Vaše reakcie a námety posielajte na:

kianickova.eva@gmail.com

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

kontakt

vedúca redaktorka:
e-mail:
mobil:
grafické spracovanie:

Eva Kianicková
kianickova.eva@gmail.com
+421 903 822 042
Naďa Máhríková

O POZASTAVENÍ ORDINÁCIE

Na otázky odpovedal: ŠTEFAN MARKUŠ, tajomník Rady CB.

1. Hladinu života cirkvi bratskej trochu rozčerila správa, že Rada navrhla a konferencia následne zrušila ordináciu trom kazateľom CB. Je to trochu zarážajúce pri súčasnom nedostatku kazateľov. Prečo? Aké sú podmienky ordinácie a inštalácie do služby?

Vzhľadom na skutočnosť, že traja ordinovaní kazatelia CB dlhodobo nevykonávali duchovenskú činnosť kazateľa, Rada CB im na svojom riadnom zasadnutí 11. júna 2007 dočasne odňala ordináciu s platnosťou od 1. júla 2007.

Vykonala tak na základe článku 34 Vyznania a Poriadku cirkvi bratskej. Rada zároveň zdôraznila, že dôvodom odňatia ordinácie nie je disciplinárne konanie, ale iba skutočnosť, že nevykonávali kazateľskú činnosť v cirkvi bratskej.

RCB pripúšťa, že čl. 34 Vyznania a Poriadku CB nerieši presne túto situáciu. Nazdáva sa však, že tento článok, ako aj celá dikcia Ústavy a Poriadku CB nepovažuje za normálne, aby ordinovaný kazateľ, aj napriek naliehavým potrebám cirkvi, užíval všetky práva ordinovaného kazateľa, hoci dlhodobo nevykonáva službu, pre ktorú ho cirkev ordinovala.

Na zmenu tohto uznesenia Rady CB staršovstvo Zboru CB v Bratislave podalo návrh, a to formou konferenčného uznesenia v znení:

„Konferencia anuluje rozhodnutie Rady CB o dočasnom odňatí ordinácie tým kazateľom, u ktorých toto rozhodnutie bolo urobené z iných ako kázeňských dôvodov. Konferencia zároveň ukladá Rade CB iniciovať zmenu Poriadku cirkvi bratskej, prípadne Ústavy tak, aby jasnejšie definovali pojmy or-

dinácia a inštalácia a tiež podmienky odňatia a navrátenia ordinácie.“

V zdôvodnení tohto návrhu, staršovstvo Zboru CB Bratislava okrem iného uviedlo:

„Uznávame právo RCB odňať ordináciu, ale iba v prípade kázeňských dôvodov v súlade s vyššie citovaným článkom Poriadku cirkvi bratskej. Ak tak urobila z iných dôvodov, jej rozhodnutie považujeme za neplatné. Ak Rada CB vidí aj iné ako kázeňské dôvody, pre ktoré by ordinácia mala byť buď dočasne, alebo trvalo odňatá, nech o tom upovedomí zbory a Konferenciu, ktorá ju zaviazá k iniciovaniu zmien príslušných článkov Ústavy cirkvi bratskej a Poriadku cirkvi bratskej tak, aby podmienky odňatia a navrátenia ordinácie boli jasne definované, aby tak budúce rozhodnutia Rady v tejto otázke boli plne v súlade so základnými dokumentmi Cirkvi“.

Stanovisko Rady cirkvi bratskej ku návrhu staršovstva Zboru CB Bratislava:

Konferenčný návrh staršovstva Zboru CB v Bratislave malo síce formu návrhu, ale svojím obsahom a zámerom je odvolaním sa proti rozhodnutiu Rady CB z 11. júna 2007. Odvolať sa proti tomu rozhodnutiu však môžu iba jednotlivci, ktorých sa to rozhodnutie bezprostredne týka.

Z uvedeného dôvodu Rada CB odporúčala Konferencii, aby sa návrhom staršovstva Zboru CB v Bratislave nezaoberala.

Na riešenie definícií pojmov ordinácia a inštalácie máme malý priestor. Je však úplne jasné, že CB nepozná svätenie, ktoré je nezrušiteľné. Ordináciou (ordo = poriadok) cirkiev rozpoznala

Božie povolanie a ustanovila ordinanda sústavne slúžiť cirkvi slovom, sviatosťami a jej spravovaním. Ordinácia však nikdy nebola a nie je nezrušiteľná.

2. Viacerým (delegátom i členom cirkvi) prekážal spôsob, akým sa to stalo, že bol, mierne povedané, trochu nekultúrny. Takže: Kedy možno kazateľovi zrušiť ordináciu, ako to prebehlo? Bol spôsob, akým Rada postupovala, správny?

Priznávame, že odňatie ordinácie nepovažujeme za exkluzívne a vôbec nie za najlepšie riešenie, a neteší nás, že k nemu dochádza. Pri veľkosti nášho kazateľského zboru, traja kazatelia predstavujú takmer 30 %, čo vyžaduje použiť už aj neštandardné riešenia, i keď všetky sú špecifické.

Rozhodnutie, ku ktorému RCB dospela po rokoch, počas ktorých uvedení ordinovaní kazatelia nepôsobili v službe, Rada prerokovávala na niekoľkých schôdzach a konečne prijala jednomyselné uznesenie, vedenie cirkvi nepovažuje za „ad hoc rozhodnutie.“ Skôr nás motivovala zodpovednosť za duchovné spravovanie CB.

Rada CB nepovažuje za správne, aby kazateľ „na voľnej nohe,“ (t.j. bez inštalácie alebo iného poverenia cirkvou) ovplyvňoval dianie v cirkvi, najmä jeho právom zúčastňovať sa na konferenciách.

Rada CB pochybenie pri „uplatňovaní kultúry svojej moci“ úprimne skúma a bola a bude vždy pripravená v otázke o dočasnom odňatí ordinácie bezvýhradne sa podriaďovať rozhodnutiu Konferencie.

foto: BOHUSLAV ČÍČEL

To je webová stránka nášho časopisu.

Môžete

písať, diskutovať,
posielať námety
navrhovať témy.

Vydavateľ si vyhradzuje právo
uverejňovať príspevky a podnety
z webovej stránky v časopise DIALÓG.
Publikovať budeme len príspevky
identifikované celým menom
a miestom bydliska.

www.mesacnikdialog.sk

Plnenie uznesenia č. 11/3 z výročnej konferencie CB konanej 24. apríla 2004 v Žiline

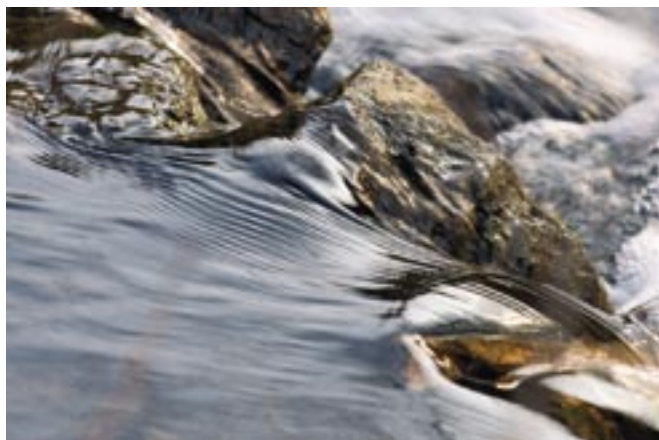
**„Konferencia ukladá RCB predložiť návrhy
na riešenie kancelárskych priestorov
ústredia a služobných bytov pre predsedu
a tajomníka cirkvi na budúcu konferenciu
CB“**

1. Rada CB prvú časť hore uvedeného uznesenia vyriešila presťahovaním ústredia z Levíc do Bratislavy a vytvorila vhodné a dôstojné kancelárske priestory v budove Betánie ú. z. Bratislava na Partizánskej ulici č. 6.
2. Druhú časť uznesenia, týkajúcu sa riešenia služobných bytov, riešila Rada CB na svojom zasadnutí dňa 10. 3. 2008 a rozhodla otvoriť účet v peňažnom ústave, na ktorý dobrovoľní darcovia môžu prispievať a tak sponzorovať prostriedky na nákup bytu. RCB na tento účet presunula finančné prostriedky vo výške 300 000 Sk, ktoré peňažný ústav postupne reinvestuje v schéme dlhodobého konvergentného investičného fondu s výnosnými portfóliami. Keď nasporené finančné prostriedky dosiahnu hodnotu 40 % odhadovanej ceny bytu, Rada CB vo finančnom ústave vyberie hypotéku a kúpu bytu zrealizuje. Vyzývame členov a priateľov cirkvi, aby podporili tento projekt a svoje dary poukazovali na dole uvedený účet vo VÚB a. s.

Číslo účtu: 000000-1742621951/0200

Variabilný symbol: 00468070

Špecifický symbol: 1200619807

Letné číslo:

Téma:

**PRÍBEHY ZO ZAHRANIČNÝCH MISIÍ
AKO KVAPOČKY PUTOVALI**

Dialóg mladých:

HORE BEZ